

**ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ
ԺԻՒԼԻԷԹԻ ՀԵՏ**

(Բ. Եւ վերջին մաս)

[illegible]

բը: Սուրան ալ կը գտնուի
գործով մը. ապա զիջը որով
այնքան երկար առնն թաց է
սիրել ժպիւնէքը սակայն կատարել
գլխակից է քէ Առնէլն բաժնու
րնն համար աննիկին խոսքը մը
էր: Այնպէս որ չի մտնը որ
սին: Ու ժպիւնէք է բաժնուի երկը
է: Միշտն մտնը կը հետնի որ
սեղ, նաեւ ապուրի չըմտնը: Կը
սպիւնը կըցնէ անոր տնէստանը
նկըր. սակայն Հիւկո ստոր սիրել
պատէ միշտ անորդ պակաս սեղ
է: Եւ ինչու ուրեմամբ է միշտ
նկըր:

“Բացառիկ զեղջ «Յառաջ»ի բաժանորդներուն

Գրաթուղթ - Գրառարար՝ Բ. Հանդիկյանը
կրկան Մարտի 11-ի օրը ունենալ, ըստ վեր-
ընդ նա լուրերով։ Մտածել է որ խաղը, որ
Համախաղարկին ախոյեռն Թեման Համար
եր, ընդ Համառուցույա լուսավոր իրարան
հանդիկյան օրը, երբ ախոյեռն ախոյե-
ռանը կը լարվել է Ե. Մարի։ Յնապատիվ,
որոշուցանալ որ եկերթող Հանդիկյանը մը
կողմանակալուի Մեղուծմբերին։ Այս ա-
րժույթն Թեման, Մարտի 11-ի մասին կը
խոստի, որովհետեւ Փրսմանը եկերթող
քաղաքի որ Համառուցույա առաւելալույն (16
միլիոն Փրսման) իրարան լրտմ է Հիւ-
սանիկույն Համար մըցուկիցներ։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ
ՈՂԵԿՈՉՈՒՄ

Ն Ի Ս

ՆՈՒՄ. - (ԵՃԱՌԱՅ) - Մեն երեւոյ 70-ամեակն առաջ մէջ շտապ, իշխանութեան ձեռք փոքր թիւ հեղինակաց զարգացիլ կոչեց:

Առաջին իշխանական կար - ինչո՞ք նախորդող տարեկան, այս անգամ ևս իրեն, Բաշին, որեւն շրջակայքի բոլոր Հայկական կազմակերպութիւններուն, միութեաններուն, հասարակականներուն ներկայացուցիչներով կանգնել կոչուած Մարտիկ մարմինն էր, որ յետին մանրամասնութեամբ, կանոնադր եւ բնութեազդ ձեռով ու լրջութեամբ նախաձեռնել երեւոյն ուղեկցութիւն:

Արդե՛ն, երեքշաբթի օր, Ապրիլ 23-ին, Ս. Աստուածածին եկեղեցին մէջ, Հրահանք արտադրութիւն տեղի ունեցաւ, շքանշան հոգեւոր Տաթև Ս. Գրգ. Բէշինյանի պատիւը արձանագրուեց: Հոգեւոր պատերազմ արժանանալու պիտի: Եկեղեցին երկու ճաշարաններով, (Քրիստոսի) երկնքի՝ ևս - ձերմա՛ր, կր յաւելին այն եւ յարգող օր հոգեւորական հասարակութեան ներկայ կողմերուն, ա. զբնիկ խոհուհուք:

Այս տարի տեղի հռոմէ՛ Սերիկոն պատերազմ, Փոքունաւ սո զՎաշէ՛ն, ծայր ընկ կազմակերպ. լուս առաջնորդել Բա- փորը: Բարդ կանոնադրուեց - հակե՛ր հրահանքներն առնականութեան, ինչպէս ևս կազմակերպել մարմինն երեսու - տար անդամներուն զուգակենդանորէ, Բաժնոր, չարկեցաւ զայն Սեւանքերու Սուշարման: Առե՛կէն Հայ Նախկին Ռազմիկներ եւ Ինժեպակահներ իրենց զբաղակերպ, այս անգամ միտքով զըզ - րոյն ճանկարկներով, ևս, առնց նաեւ երեք հարկեր տեղի աղայկաններ՝ տար- րեք սերունդներն պատկանելի՛ր այն - յար, միջին, նորահաս երեսուսար- քներ:

Երեք մեծագործ - Քրիստոստոս պա- տանիկ՝ ցցոն եւ արտադրութի: Չնչ մտածար մեր մէկ ու կէս միջին Տոշ հա- հասարակութի՝ Կարգունք Քուրթերու կողմէ 1915 Ապրիլ 24-ին: Ապրիլին սուր 70-րդ տարեգրծն ի. գաւառ արա- յոյն զեղապատութեան: Չորրորդ սե- րունքը ապստամբներով, - Հայկական Յեղաշարժութեան, - չի մտածար իր նա- հասարակութի: Իսկ անորոշ լուս երբեք, մայրենին երկու կողմերի՝ կապեր փա- րակներու եւ երբեքներու տեսակն կերպով բանական, երեսուսարքներու կողմէ, (Քրիստոսի) Բուռնիկի՛ն Բա- ղարդարներուն, Մալանի Քառասրենի՛ն Քուրթերու սպառնալով: 1915-ին Հայկական Յեղաշարժութեան անմիջե֛ն կրողութիւն ինչպէս: Գա- ճակելով օր Քուրթիս ընդունել զայն, առնց այլապէս, յերկարակ զայն, արտաքին հրապարակ չեղելով: Չեղե՛ր: Քուրթիս կատարուած Երրորդութիւն: Մեկնանքներու Յուշարմանն առե՛կ մէկ:

Գ. Տ.

ամբ՝ աղայկան ու զեղակոյն համարները զիրար կը հարուն պարզապէս դաւա- րանքի տարբերութեան համար, եւ այս բանաւորներն չեն առնել միայնուս եւս իմանալով ի զայն թէ կարողար աղայկան զարգացման, որ ի վերջոյ կրնայ լուս- իմանալով վաղ փորձութիւն, ինչպէս Զիւնի- լայն եւ Ինքնանկոյն, պարզապէս, բայց առնել երբ ինքե՛ր կը վերադարձնել կրեւա- լան բնաւորութեան, որ հարցադրուող տա- րեքն ու զիւր, խոսեալն պատուաւ մը իրենք եւ և կը շարունակ ըլլայ մարդ - իմանալով զիւր, պարզապէս, մտե- րապէս անոնց վարակուած մար- քը համար ևս աղայկան հասարակ զայն առաջադարձ ըլլայու յաւանք, ի- րան, եւ զերեւելանական զգուշանքներն պատճառ:

Եթէ գաղտնի պէտք ըլլայ այս երրորդ- ութիւն, առաջադրուող օրինակ մը ևս որ արտաքին կը զորի այս օրեր, որ արտաքին Փաշիստան, որ շար- քին Բաշինյանի՛ն որոնք Արեւել- իմանալովն ըլլայով հանդերձ, կ'ըն - կըլլայով իմանալով անոնցով անհրաժեշտ ըլլայ անք, կ'ընեն թէ Բիւրստա խա- լիք լայն չէ մեան, այս՝ 120) տարեկա- րէն, Զեղապատութի մէկ անգամ իր ըն- անքիցի մայրն ինչ Ինչ արած, հա- րանքն անոնց յոյն, ինչ հասարակ, բայց կար տես որ, մէկ շատ մեծութ իրանական կապերուցար արշաւան - լուծ համար, այս Ներկայութեանը զը- րեք արտաքիններն որ ար պէտք է մաք- րաբնի անհրաժե, մեծ թիւ պարիկ եւ արշաւ, պարզապէս միտքովն խա- լանք առնց մէկինքներ կը բանցէ, կը Բաշին եւ ի հարկին կը շարքի ցանկեր, իրեն... Սիւնիկներն եւ անմիջե֛ն աչ- քաւորութեան միտքովն անհասարակ ցանաճներ, այս բոլորը պարզապէս ցանաճանքի փոքրիկ տարբերութեան մը համար: Արդ Պատմութիւն, փոխանակ պարզապէս ցանկեր, կը լուսնի մը, լուսնու բարդութեան անորին հոգեւոր յայտարարութիւն անդամները, որոնք արտաքիններն արեւ զորդուցութեան ան- ցի, պարտաւոր են արշաւան, իրենց հա- րանք եւ ընդունել պիտիք հասարակ արտաքինութեան ի Սուհամեանի միտք եւ վերական մաքրաբնութեան: Բնա- արարար, այս Բաշինյանիցն ու իրենց կողմէն միտքովներն եւ զո՛ւ արտաքին- անքի բնականութեւն ար բարդութեան եւ կը խոսեալներն հայաճանքն ու կերպերն, թանկ թէ իրենց հասարակ խոսքին մէկ փոքրիկ ուղարկութեամբ... եւ արշաւն շրջաններ կը փակուի: Սիւնիկներութիւն՝ այս արտաքիններն անհրաժե, կը շա- րունակել անոնցին միջանակ օր մարդը անհրաժե, կը ինչ ընդունել թանկ եւ թոյլ այս օր անհր օր կը հոգեւոր լուս արտաքիններն ինչութեան համա- րանք, հասարակ կամ հասարակ եւ կամ միջակ կը կրկնուի Մովսէսի՛ն Բիւրստա- յան, Սուհամեանի, Բուռնային, եւ լուս, մէկնու...:

ԴԱՅՅԻ
ԽԱՆԳՈՂԻ
ՅԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՄԱՆԸ ԵՐԿՐՈՐԻ
Թ.

ԻՆՏԵՆՍԱՅՈՒՆԻ
Արեւն յոյն, այս աղայկան կանգար- արութիւն համար, զու անանքներն այն Երրորդ, որ ինչպէս ընկերութեան անդամ ինչպէս ընկերութեան մը երանք մէկն: Մասերի, քանիք կարող եւ իմանալով անոնց զգուշ զայն հաւա- րանքները: Եւ զիւր ցաւայ պատասխանելու: Նա

ԴՆՆԱԿԻԼ
ԴՆՆԱԿԻԼ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆՈՒՄ ՏԵՂԱՄԱՆ

Դ Ի Մ Ա

ԹԱՆԵՐԱՆՈՒՄԻՐ

ՊՈՒՍՈՑ Միեմբարն Սանոյց Միու- րան արանն մէջ, Ապրիլ 17-ին, տեղի ունեցած է զեղարուեստական երեկոյթ մը, ճանաչութեան երեք երեկոյթներ, փաշին Նաղապարտել, Տիւրք Նաղա- փաշին եւ Սեւան Եննիանի, որոնք միեւրոյնացած են զորքեր Շուշիկէն, Կոնստէն, Հնդկաշ, Պէմֆոլկէն, Մոցար- թէ, Տուման, Գրամմ, Խոսեփէ, Կեր- սի: Յալապիկ երկրորդ բանին ար- ևուստակները մէկնարանուած են նաեւ հոգեւորական տանիկ երկրի Խոսանա Սե- լիսան, Ժիրաջ Չարգանան, Սերբազ Կարամանուկան, Բարսեղ Կանաչեա- ն, Առա Սաթկան, Արամ Մեղանու- րան եւ Կարաջ Յովհաննիսան: Եր- րորդներն զանազակ ընկերացած է Կա- րաման Արաշանան:

Փարիկ Համազգային կրթական և մշակութային միութեան Իմանի Բաու- րախանը մանկանքով և Մարտիկ Հայ Դասի Եննիանիները կողմանքին արտաք- անա՛նք ներկայացնելով Մուշեղ Իշխանի Կիլիկիյն Արցախ Ապրիլ 21-ին Մարտիկ Հայ Մշակութի Ծան արանն մէջ:

Փարիկ, Բաշին, Արթուրիկ եւ Գրիգորի մէջ արցն ներկայացուած այս Բաուրախանը յաճախ ընդունելու են ար- քիկներն անաւանքներն ծիրն մէջ կը յայտնական բովանդակութեանն ու կարտապալակ Տոշ հոյիկ արարութի:

Մարտիկ Հայ գաղութի ընդունելու - րինք խոսեալով և արարութի կը կող- անակերպ յանձնարարուող ոչ մէկ ճիւղ չէր զայցած յաճախարարն զայնմանքն ստեղծելու: Ներկայացուող յալոր- րան համար լաւագոյն մեծով զիւրա - սերուն Բաուրախանի սերունքար անդամներ:

Այս յուշիկ մեծանորը կըսած է առիթ մը արմարակները գաղութային ներքին կապեր եւ փոխադարձ յարաբերութիւն: Իրեն տակեցելու մշակութային դասի վը- րայ:

Մաշիկ 5 և 6 Բաուրախաններն Իմանի Բաուրախանը կը ներկայացնէ մարդ Բաղամար Բաղապատարանի Ռոմիկի արանն մէջ: Երեսուրդ Օտանի մշաու- յիք, պատիւ, բարեկամանք վերջ, որուն ընկանակարգով կատարած է Բաու- րախանի զեղարու զեղարու՝ Թաւիկ Սիւնիկան վերանկը 3 արարներ ընդացած Բաուրախանը:

Երեսուրդ Օտանի այս Բաուրախանը արեւրակալ խորով կատարակութիւն մըն է, որ կը ներկայացնէ 20-րդ պարս- փերը՝ յարաւայ գաղութի կը պարս- փին եւ ընկերակցի ցանալակ երեսուրդ Մուշեղ Իշխանի Կիլիկիյն Արցախ եւ 24-րդ Արցախի, այս Բաուրախ - րինք համազգային Իմանի խոսքի նոր արտապատկութիւն է: Բաուրա- րախանը օր ընդունելու Տոշ լուսնի, քանի տեղի սիրող անդամներով, տարբեր հո- րակներով կըսած, հասարակ եւ ներդա- րակ խոսք մը կազմելու:

Ն. Յ.

ԶԵՐԱՏԱՐԱՐՈՒՄ ԶԵՆԱԿԱՐԵՐԸ

ԶԵՆ ԿԵՐԱՐԱՐԵՐՈՒՄ

Վերջապէս փոքր աւ փոքր յայտնեց նա իր մարդը:

- Դու առած ևս, որ մենք կարող ենք աղայկան բայց թողնել, որ օր ուղարկ է, թող զայն: Բայց այն աղայկանն է: Ցի- րանունը երբեք չի ժողանայ վերադա- րանք եւ Իրան հասցած անպատուութիւն: Այդ մարդիկը, որոյն ընդ յայտ- նել է, անպատուել են այն աղայկան, եւ միեւն անգամ պատարաստուել են օտա- րեկ նրան: Այդ բոլորը չի ժողանայ, եւ պէտք է վերջնական լինի, պէտք է մասնակ նրան: Իսկ մասնակը նրանց, կը մասնակ եւ մենք, որովհետեւ նրանց խոսքին մէջ կը լինեն, որովհետեւ կա- մեւունք են ընկերակցող նրանց հետ:

- Ուրեմն ի՞նչ պէտք է արած:

- Պէտք է տեղի այն, ինչ որ նրանք էին կամեւունք անի:

- Սրանք ի՞նչ:

- Այո՛, օտարներն:

Առանց խոսքի մը միայն ցաւ արտադրու- րան յորձեղ իմ ցաւ, այն կատարու- րան լաւ զրդեղ իմ յալորութիւնը: Եւ օղակ:

Մի գտն, արժամարձական փայլ երե- ւոյց նրա գերեզմանի պէս սառն զգե՛ր լրալ:

- Ինքնամե՛ն... անդունութիւն... րացանկանց նա, ի՞նչ զեղեկիկ խոսքեր են... քաջ յոյնական զարուստ, որոնք ինք յիմարութիւնը...:

- Ինչո՞ւն:

- Այո՛ ճաշին պատասխանելու ժամանակ նա իր մայրն իմե՛րացները:

- Դու զիւր տղայ ևս, Մուշեղ, եւ աչ- քաւոր չես հանաճու: Մարդ չէ կարող խոսքի մը և անպատուութիւն ունենալ այն- պիսի ժամանակներու, երբ արմալը իմ ընդունող, որի մէջ աղարկ է նա, զա- րակուած է անպարտաւորութեամբ: Եթէ նա անգամ խոսք մը լինի, որ կը զա- րակուայ արդի լինել, անպատուութի, ինքը երան զիւր փոխանակ զու պատասխան: Այնպիսի հանդմանակներով, մարդ պիտի և յոյնանալ եւ անպատուութիւն ունենալ զեղեկ մը անմը միայն եւ զգուշ նրա արարութիւնը: Իսկ երբ մը օրեւը ար- քիկ եւ լինով իր բարբորութեան, պէտք է ոչնչանալ նրան, որ թեք կարողանայ արդի, եւ յա՛ն աղակ:

(Եսթ. Ա. ԷՖԷՄ)

բնիկ կողմակցությունը և այս անգամ 2 հոգի մեռած է: Արարող կատարում և Գործարարական Հերթին հեղինակ, գրական և՛ երկու հրեշներ: Ռուսերը պայթել - ցան նաև: Քաղաքի Ռուսիան մեջ պայծառ - ամ է համար:

ԵՐԹՈՒԳԻՈՅ Էլիամուրիանները բոլոր պարզապես և՛ զգալիաններու կայան մը, որ պատասխանում էին 57 հարյուր տոկոսներ, կրակի տալով կայանը: Պարտադրում են որ ասոնք թաղելով վերագրանան իրենց գիշերը: Պարզ է որ մեծ մասը համարյա պիտի մնայ...:

ԷԻԹՈՒՄԻՆՆԻ հարազի քրիստոնեաներու զաղթը կը շարունակուի և՛ ի նշան բո - ղաքի, Փարիզի լիբանանեան դեպքան - տունը գրառուած է, քրիստոնեայ ուսա - նողներու կողմէ:

ՄԵՆՆԻ - ԲԻԻՏԱՆԻՈՅ գահաժառանգ իշ - խանը և Լէյալի Տաշտան շրջանի ներկայ ըլլալ Պապին պատարագին Քաղաքին իշխոյին պատահաւով: Իշխանական ամուս - ին յայտարարելու որ կը կատարէ Խալալ և ներկայութի օր կը դնուորն: Յովհ. Պողոս Բ. ի կողմէ և ներկայ պիտի ըլ - լայր այն պատարագին, որ Պապը կը մատուցանէ ամէն աւստու իր մարտան մէջ: Քէնթրոյրի Արքեպիսկոպոսը շատ համարու էր և՛ ակիբը՝ Երեւանէն ալ: Յետագային, Քաղաքին միտքը փոխած է, պիտաւով հանդերձ ի՛նչ անկեղծան եկեղեցին կողմակցել է, ուրեմն իր ըն - թացքը կը քաջատուի ոչ ի՛նչ իրեն պիտ եկեղեցին, այլ՝ պատասխանաւոր ամ - րոյն Երկրին առէն: Քաղաքին կանխա - շատ դասած է նման մերձեցում մը, երբ խզուոր Հերթի Բ. ին ի վեր կը տեսէ: Գա - համարաւոր իշխանը շատ յուսախոր և՛ զամ է:

ԿԱՍԻ ՌԻՆԵՄԱՆ

GRAND GALA
au profit de l'école
TEBROTZASSERE
SAMEDI 8 JUIN
au CASINO D'ENGHIEN

ՇՆՈՐԱԿԱՆԻՔ

ՄԻՆԻ - Այլի Տիկին Աղառուհի Մա - ճեղեան իր գրականներ և՛ ազգականներ իրենց խորին շնորհակալութեան կը յայտնեն, թուր անոնց պոետ ծաղիկը տալով, փոխան ծաղիկապալի նուէրնե - րով, անձամբ ի՛նչ զգաւոր ցուցակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնուն, հոր և մեծ - հոր ու ազգականին, ողբացեալ՝ Բարաթիւմ Մանդլեյնի մահուան առի - քով:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՆԿԵՑԱԿԻ

Փարս Երոյշանի (Տարոնցի) մահուան առիթ. (Ա. Միքիւն 20-04-1985), Մար - ցէյի Տարոն Տուրուրեանի Հայրենակցա - կան Միութեան վարչութիւնը և՛ իր բո - լոր անդամները իրենց խորին ցուցակցու - թիւները կը յայտնեն իր գրականութեան և՛ իրենց անդամներ և՛ այս առիթի կը նուիրեն 150 ձ. «Յառաջ»:

«ՅԱՐԱՅԻ ԲԱՐԳԱՆԱԿԱՆ» ՀԱՄԱՐ ԿԵՆՏՐՈՆԻ

Լիմոն - Պ. Եսաւրը Խաչատուրեան 100 ձ.:

ՇՆՈՐԱԿԱՆԻՔ

Կապ. Խաչի Անիկո - Պուս - Բոյժմոյի մատակարար շնորհակալութեան ար - ցանք և՛ - Տէր և Տիկին Եսաւր Հրապար - ան 500 ձ. Կապուտ Խաչի կոչանքին՝ հա - մար իրենց սիրելի քոյն և՛ քնիկին Այլի Տիկին Կեղեցիկ Սկազիանի մահուան առի - քով:

ԿԱՍԻ ՌԻՆԵՄԱՆ

Կիրակի, Յունիս 9. Աղառախեամբ՝ ԱՆԻՆԻՍԻՆ, ԴԱՆԱՆԱՆԻՒՄԻՍԻ:

ՅՈՒՆԱՆԵՏԵՐ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻ Լիւնի մատակարար ժողովի կը հր - բարեկ իր բոլոր ընկերուհիները, Ես - րաթ, Մալիս Կին, Կէս օրէ վերջ, ժամը 3-ին, Լիւնի Աղառուհի Տան արանք: Կը խնդրուի բոլոր ընկերուհիներէն ներկայ գտնուիլ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՏԱՏԱԿԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԵՆՈՒՍԵՏԻՆԷՆ

ԵՖ 1

Կիրակի, Մայիս 5, ժամը 9-30-ին՝ Ա - ճեղեան կենտր. Հայաստանի մէջ (1895 - 1925):

X

antenne 2

Երկուշաբթի, Մայիս 6, ժամը 13-45-ին - ARMEINIENS MALGRE TOUT

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 5595

VIENT DE PARAÎTRE

1 vidéo VHS - couleurs - 60 minutes
Réalisation : Harounh BEZDIAN
TRIBUNAL PERMANENT
DES PEUPLES
SESSION CONSACRÉE AU GENOCIDE
DES ARMÉNIENS
(Avril 1984)

Dans ce document de synthèse, les différents rapports et témoignages sont présentés dans la chronologie des événements, par un texte en voix off, des images d'archives inédites.
Pour vous procurer cette vidéo, veuillez adresser un chèque de 350 F à l'ordre de :

ASSOCIATION POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE DES ARMÉNIENS AUPRES DU TRIBUNAL PERMANENT DES PEUPLES
A. R. G. A. T. P.

B. P. No. 327 — 75229 Paris Cedex 03
Pour tout renseignement complémentaire vous pouvez contacter :
Harounh BEZDIAN
Tél: 325 - 42 - 13 (domicile)
277 - 12 - 33 (bureau)
(poste 4347)

T I M A G

LA TROUPE THEATRALE DE HAMAKAINE

présente

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՆԻՔ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՐՈՒՆԵՆՆԻ ՕՏԵՆՆ

GHOUGASS

OU LE TRIOMPHE DE LA VERTU
de Yervant ODIAN

Dimanche 5 Mai à 15h45, levée de rideau à 16 heures
Lundi 6 Mai à 20h30, levée de rideau à 20h45

SALLE ROSSINI

Hôtel de Ville IXe, 6, rue Drouot — 75009 Paris
Mre Richelieu Drouot
Tél. : 237 - 60 - 10

ARMENIE 1985

Départ PARIS/PARIS

du 17 mai au 30 mai
du 07 juin au 20 juin
du 28 juin au 11 juillet
du 20 juillet au 03 août
du 03 août au 17 août
du 18 août au 31 août
du 06 septembre au 19 septembre
du 20 septembre au 03 octobre
du 04 octobre au 18 octobre
du 27 décembre au 07 janvier 86

6550 F
6770 F
6770 F
6770 F
6800 F
6890 F
6770 F
6710 F
5780 F
5390 F

Départ MARSEILLE/MARSEILLE

du 11 mai au 24 mai
du 01 juin au 14 juin
du 06 juillet au 19 juillet
du 10 août au 23 août
du 17 août au 30 août
du 07 septembre au 20 septembre
du 14 septembre au 27 septembre
du 05 octobre au 18 octobre
du 02 novembre au 15 novembre
du 23 novembre au 06 décembre
du 28 décembre au 10 janvier 86

Les prix mentionnés sont calculés au départ de PARIS avec un minimum de 20 participants

Consultez nous pour nos prix au départ de LYON et MARSEILLE ainsi que pour vos voyages individuels.

CIRCUITS

du 06 juillet au 19 juillet :
Moscou - Erévan - Tbilissi - Sochi - Moscou.
du 10 août au 23 août :
Moscou - Erévan - Tbilissi - Leningrad.

Nos prix comprennent :

— Transport aérien sur vols réguliers AIR FRANCE Paris/Moscou/Paris — Les vols intérieurs Moscou/Erévan/Moscou — Les hôtels en 1re catégorie : Cosmos et Arménia ou similaires — Sur base en chambre à deux lits, avec salle de bain et WC privé — Séjour en pension complète Les transferts aéroport/hôtel/aéroport — Les excursions quotidiennes guidées avec assistance d'un accompagnateur de Paris à Paris.

Lic. A. 1037

Levon BAGDASSARIAN
SABERATOURE
31, rue d'Argenteuil
75001 PARIS
Tél. (1) 261 - 51 - 13

Varoujan SARKISSIAN
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (7) 860 - 13 - 66

Jacques CHELEKIAN
LES COURRIERS
DU MONDE
63, Allée Léon Gambetta
13001 MARSEILLE
Tél. (91) 84 - 54 - 54
(91) 50 - 75 - 48

AIR FRANCE

Intourist

AEROFLOT

4

AFS

G. I. A.

GROUPEMENT INTERPROFESSIONNEL ARMENIEN

Dans le but d'organiser des échanges entre les professionnels du textile (vente de tissu au mètre),

LE GROUPEMENT INTERPROFESSIONNEL ARMENIEN (GIA)

effectue un recensement de tous les professionnels d'origine arménienne de la vente de tissu au mètre, ameublement et vestimentaire, exerçant en France.

Le succès de cette initiative, dépendant dans une large part de l'écho rencontré auprès de toutes les personnes concernées il est important que la publicité autour de ce projet, dont l'ambition est d'aider tous les professionnels de la Communauté arménienne, soit aussi grand que possible.

Les réponses, ainsi que toute demande d'informations complémentaires sont à adresser à :

GROUPEMENT INTERPROFESSIONNEL ARMENIEN
BOITE POSTALE 120
75763 PARIS CEDEX 16

Ապրիլ 24-ի տառաւանկն, Վանքին եմէջ
գտարարագած է առաջնորդ Կորին Յակոբի
Յազեան: Գտարար գտարարագի 5000 Հա-
ւանի արդարեւ յայտ էր կատարած են Սպա-
ռ-դի արդարեւաններուն Վրայ, առաջնոր-
դ-դան Կորին Յակոբիպոստ, երեւ-
ն: Երեւանի կատարագ Բազումիանի եւ Ազ-
ն: Երեւանի անդամներուն: Իրիկիւն
Իրիկ: Երեւանի եւ Երեւանի հանդիս-
տան:

(P. 54 4579)

LIC A 131

նույնիսկ նախքան՝ և կր զանոն թէ՛ պարզ
զապէս խոստովանում:

Ժպտալու վարակէն չէր և Մարգ ժպտե-
լու փափագ չուներ:

Եթէ նախարան իսկ չլլայա, շատ հա-
մապատասխան է պատմութեան ոգին,
ի՞նչ. սխալ է պատմութեան որակէլ գալն,
քանի սիրտ բոլորով ահաւոր տառ մըն է,
պատասխանք:

Եւ երկները ծածկող ամպերը սահեցան
վար, մշուշեցին Մարգ աչքերն ու դժ-
բեր. Արեւնայ յիսուեցէ՛ք տխրութիւնը
սարսեց զինք և թերեւ, յաշուրը ինձ
է՛ ծածկելու համար, ամբողջ հասակով
երկնցաւ խոտերու վրայ: Զորաւոր յու-
րումի պարտալին, ընդհանրապէս, սի-
կառէթի սիրտով կը ընտար մեղմէլ էր
Նոգիկ առապանքը և ալ յոյզներուն,
ևս ըստովին անոր էի զինք ուղիք ընթող
նախադասութիւն գտնել:

Դէմքը վար հանած, կրքուն շնչելով
հողի ուրը, երբեք սիկառէթի ծուխը,
Մարգ սխալ:

Ուղիղէր յաւ հասնաս զիս, առաջուր-
նէ ըստ ընդ որ ևս գրականութենէ և նը-
կարչութենէ աւելի կը սիրեմ երաժշտու-
թիւնը: Միայն անոր մէջ կը գտնեմ մօրը
անկեղծ սիրտը. աշխարհ մը ժպտալ, ը-
րբն կարեւոր. կամ ժրճիկ ևս փոքրիկի
սաստիկները: Այլ է, զուգէ, պատմա-
սոց որ ևս սխալանքով էի զրոյցի սենեակին
տարակող ստեղծարարի հնչիւններուն:
Դոնդերն ու պատմահաններն ստղծելով,
նորանցքը ձեռքով իւր գոյնն անոր
գարնիկը առաւտրեան ու տախտակաւ
մըն, լցնելով իմ սենեակս, կուտակուի հո-
գիկն մէջ:

«Ռոյնի» 18 տարեկան սիրուն աղջիկ,
Բոնաբոմբայուարի վերջին տարուան դա-
ստընաբանուր, աշխարհաց վարժութիւն-
ներով կարթում էր իմ ամբողջ վարժու-
թիւնը: Ի՛նչ ստախ էր բանովը խորա-
տակը: Մտաւոր յոյժութիւնն ու մտա-
հոգութիւնը, կ'աղբիք անոր նուազին կա-
խարայութիւն ներքեւ:

«Որ մը, նորանցինք մէջ հանգիսեաց
մօր ևս աղջկան. քանի որ քալլ միասին ը-
րբնք ևս հնազանդ յայտնեցին:

« Գարն Մարգ, բայ՛ Բոնից, վերջին
տարին է ևս ստորագրած եմ առաւելագոյն
վարժութիւններ ընել: Ուրախ եմ, որ ահա
ձուլեան ինչ պատճառներ մնայ իրար յա-
նգողը նոյններէ:

«Անիկ ինչը, հրաշքերցին զիս սորբն
կամ զարակն ու սխալ կանոնադրապէս
յաշխարհի լինելը: Տիկին կ'աղի ամուսնոր
կորստեցած, հաջիւ իրուն տարեկան,
իր աղջկան պէս հուրը, աղջկան պէս զե-
ղիկէն կին էր: Կարաստն մը ձեռագի-
տութեան զիւրով, կը պաշտէր աղջկէր
և մուգած էր անմահական վայելչութեան,
ամբողջութեամբ նուիրուած էր անոր:
Իր պիւժմանքն ու հարստութիւնը, կենե-
քն իմ տանն ու միակ հպարտութիւնը Ռո-
յնի էր:

«Եւ, կատարյալապէս սիրահարած էի
անոնց սիրող վաճառութեան, Սիրահարած՝
մարդ, սիրահարած՝ աղջկան: Իրահարա-
րած՝ անոնց բնակարանն ու միասնա-
պէս: Սիրահարածն ամբողջին իմանալու
նալ: Երբեմն էի այդ մտքովն ինքնին մէջ:
Անոնց ալ երբեմն է հասանար, զինքն
զիսհասող երեստարարի մը ներկայու-
թեամբ:

Մարգ ընդհանրէ պատմութիւնը: Կար-
ծն երկրորդն միտելին մարմնին, կը
տաղալովէն մորթնուող անասունի նման:
Աղբիւնն թափուող արցունքը ցօղոր
պէս կը պղպաղ խոտերու վրայ: Ցաւա-
տանձ մէջ մը քաշան. հողիկն խորէն:

« Դաման, շատ դաժան է կենսակը և
զրոյցան աւելի ըրտա մարդկութիւնը: Կը
խախտանքի համբարնայ սիրել, կը նախա-
կէն երեսնութեան: Կը բղջունեմ մարդու
սիրտը. կը յօշոտեմ մարմնը, միջնեւ
մեր իրապատկանութիւնը: Կը մթնէլ ընդու-
րի մեղմ ճակատաբանութիւնը և չի՛
կրտար հաշուել այլքան անողոր իրաւոր-
թեան:

Մարգ, բոլորովին անմահաց, զինք
անկանցող պատկերներու գրաւորանքն,
կը ձեռնարար մէլա, առանց անդադաւա-
նալու, թէ ևս զամենի տեղեակ չէի
իր ցաւուն: Ինչեան, Կարեւորութիւն չը-
յայտնելու: Ապաւնել, որ նախարարի, վե-
րագրութե՝ պատմութիւնը ամբողջացնելու
ուրը:

Թալկեմարը հանց, զէմքը շրջուց,

ԳԻՄՆԱԶԱՆԸ

Կեանքի անշարժարանութիւնն հեռու՝

Կեանքին ու վերջական խօսքի մահուան:

Ուշադիր հետեւեցէ՛ք խօսքերու:

Եւ ալ՝ կ'անց, ու կ'անց անիկ,

Ողովիտուն մանկ կը մտնակէ:

Ընթացք կը դաժանուի, եւ անկան

ձգնարտութիւնն իմ հետադու, ահա,

Մէկ խօսքով կամ մէկ նախադասութեամբ,

Կեանքի գիտակցութիւնը բացմաբար,

Ան չեմ գիտեր ինչու՛ն, ըսել կ'ուզեմ

Կարելի չէ բռնել, ու մէկ առ մէկ...

Դո՛ւք ալ գիտե՛ք անշուշտ, կը գիտակցե՛ք՝

Ըստ անգին, անցիկն, բնայինն նուրբիկ,

Երբեմն չոր, բնաւորապէս, մայրաք,

Երբեմն ալ յայտը, անսպասելի, բաց,

Մեր էութիւնը կը քանամք ձեռնիկ,

Բայց պահը մահուան անմահայտ է,

Գործակալներու թիւնն ուսանող, հաւ,

Հրամայե՛ք ինքնիմ, պարուն, այլ կողմէն,

Ձեր հայրը, արցաքաղ, ստակիկ

Իրանց պատկը: Կը հասկնա՞ք: Ահա...

ձգնարտութեան ամբարը... հալանամ:

Անասունի ինքնիմ նուրբ ու բարակ,

Զգուշ գնմեցէ՛ք շրթները բացած,

Եւ անստակ խոր խոսքը ընթերցիմ,

Փախի մը որ կորստանք կու լայ,

Ի՛նչ յոգնութիւն իգական, անցալի

վարդանքներն յետա, օ, ցամախի,

Էութիւնը՝ երկիրներու առաջ

իր ծոցը կ'առնէ բացած՝ նախալեռնի:

Հիացարտիս գայլաքաղութիւնը, օ,

Մտնումն - դադ մը անցաւ մեր ուսերն:

Բայց ի՛նչ կրնամ ընել լոյս - ստուերիկ

Կապումս գիտակցութիւնը մահուան, բացի

ձգնարտութիւնը աղաղակելի:

Կը վախեմք մեր եր պատգամէ՛ն հասուն:

Հող պի՛ ըմբէ: Գամն կամ է կարգը...

Թէ՛ ինչպէս կ'այլանալիմ, պիտի տեսնէ՛ք

Քիչ յետալ, համարելի փոխէ՛ք անկան,

Մեծէ ալ կը դիտեմք ու կ'անցնիմք արդէն:

Բացարեւ ինչ մեծ մտնմերու մահուան,

Ի՛նչ մեծ ինչիկ, կարող եմ ես դիտ:

Դիտեցէ՛ք դիտելիս այս, անակնդրուց:

Պատմական դէմքերու հաւաքումն,

Թեւի սրտիս իսկապէս սիրելի,

Նայեցէ՛ք - վերապահ, Բացարեւ,

Շէրաւա, Նըժմիմի, Զոփ, Բապարեւ,

Իմ գործերս անկան ընդունիմ

Տարբեր տեղ մը ունիմ. դիտելու է:

Դիտելն այս, - Բապարեւ քարծր,

Բայց շրթները ճեղ ու նուրբիկ,

Հանաքն է՝ մաղիկներ բուսած մաղիկ,

Լեշը յօշոտեց ընդմիջ... կը բաւէ

Արեւմտաքի՛ն ուսնող մեր ոսկերու:

Կայանքներն էրբով անսպասելի,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

Անկանքն անցաւ, անցաւ անցաւ,

րկնային աստիճանների վերին - Հայրենիք քաղաքում Կարկաթյա,
 վեներտիկ, Կ. Պոլիս, Նիս - Եոթք, Լուս -
 Անճրբլա, Պէլլուս, Հայկալ, Պոսթըն,
 Նիկոնիա և Գահիրէ: Ինչպէս կը պարզը-
 Նի, այդ քաղաքաները առաւելարար
 լիկիւնքի մէջ Հրապարակուած են:

5.

LE CRIME D'ETAT :

A PROPOS DES GENOCIDES DES ARMÉNIENS ET DES JUIFS

Dr. Yves TERNON

Le génocide est un type particulier de meurtre collectif qui ne peut être perpétré sans l'approbation et l'intervention directe de l'Etat. L'élimination d'une minorité nationale exige à chacune de ses étapes, de la conception à l'exécution, le soutien de la classe politique dirigeante et la participation de toutes les structures de l'Etat, leur complicité, leur soumission et leur discrétion. Le génocide réunit le « criminel » et le « politicien », fusionne une marginalité et une déviance. C'est seulement à l'époque contemporaine que des Etats ont eu les moyens de réaliser leur désir d'anéantir des populations entières. Le principal instrument du génocide est un parti politique monolithique contrôlant tout l'appareil de l'Etat, transformant le légal en illégal.

L'Etat criminel, au pouvoir exorbitant, est une bête monstrueuse, un Behemoth. Il se distingue du criminel individuel qui satisfait de façon anarchique ses besoins personnels. La guerre fournit l'occasion de perpétrer ce forfait, en soustrayant l'Etat au contrôle des nations. Ainsi les deux guerres mondiales qui ont ensanglanté ce siècle ont permis à deux Etats souverains l'Empire ottoman dirigé par l'Itihad (Itahad) et l'Allemagne sous la botte du parti nazi d'exterminer les Arméniens et les Juifs qui se trouvaient en leur pouvoir. Crime que l'on désigne depuis 1944 sous le nom de génocide, qui fut défini juridiquement par l'ONU en 1948 et qui est considéré depuis 1968 comme imprescriptible.

Des juristes se sont élevés contre l'emploi du mot génocide en remplacement de la formule « crime contre l'humanité » dont il ne résume pas toutes les modalités (1). Cependant les historiens en ont consacré l'usage. Le génocide a trouvé son expression ultime dans l'anéantissement du judaïsme européen. Afin de souligner le caractère unique de cet événement les survivants ont tenu à l'appeler l'Holocauste. Ce mot, d'origine grecque signifie la destruction totale par le feu. Il s'applique dans l'Ancien Testament à une victime offerte en sacrifice pour être brûlée en totalité. Il semble pourtant exister une contradiction entre la ferveur religieuse sous-entendue dans holocauste et la fureur criminelle du nazisme. Mais, là aussi, l'usage a prévalu et l'historien doit accepter de désigner par Holocauste le génocide des Juifs.

L'isolement de l'Holocauste comme un événement spécifique qui ne peut être partagé et qui ne peut se reproduire risque d'altérer l'effet préventif d'une analyse globale du phénomène génocidaire. La recherche de l'exclusivité aurait alors des implications dangereuses et irait à l'encontre du but poursuivi : « ce n'est jamais (never again) lancé comme un cri de détresse par les survivants de l'Holocauste. Il est impératif, dit Irving Horowitz, de comprendre le caractère unifié du Génocide. Les caractéristiques communes de ses victimes et finalement la nécessité pour les victimes et les futures victimes de s'allier pour résister à toute sorte de Génocides (2). ... It becomes imperative to understand the unified character of genocide, the common characteristics of its victims, and ultimately the need for alliances of victims and potential victims to resist all kinds of genocide ».

Les deux génocides, celui des Arméniens et celui des Juifs, présentent assez de caractères communs pour être les modèles des génocides du 20ème siècle. Dans les deux cas, il s'agit de la même maladie, de la même déviance. Les différences ne sont que qualitatives et portent sur la personnalité du malade, l'acuité de la crise et son environnement. Le dénombrement des victimes est plus élevé pour les Juifs que pour les Arméniens : 6 millions contre 1 million deux cent mille. Mais le niveau d'amputation est presque identique : la moitié environ

de ces deux peuples fut assassinée. Il serait impudique de se livrer à des surenchères dans la mort et la souffrance et de revendiquer pour soi la part la plus douloureuse. De même, affirmer que l'extermination des Arméniens ou des Juifs n'ont été qu'une étape dans une longue histoire de persécutions, reviendrait à admettre leur nature de victimes, à leur prêter un comportement de déviant et à sous-entendre leur responsabilité dans la tragédie qu'ils connurent. Or, il n'y eut aucune culpabilité des victimes. Les deux peuples n'avaient aucune prédisposition à être massacrés. L'Etat criminel fut entièrement responsable de ses actes. L'identité des victimes ne saurait être reconnue comme circonstance atténuante.

Avant d'étudier les points communs et les différences des deux génocides, il convient de poser une question : l'impunité dont a bénéficié le premier criminel a-t-elle facilité l'action du second ? En d'autres termes : une législation internationale contre le crime de génocide aurait-elle dissuadé les nazis d'anéantir les Juifs d'Europe ?

LE SILENCE DES NATIONS ET LA PETITE PHRASE D'HITLER

Après la Première guerre mondiale, tant les signatures des traités de paix que les membres de la SDN n'ont pas cherché à développer le concept de violations des lois et coutumes de la guerre formulé en 1907 par la Convention de La Haye. Seul le traité de Sévres avait admis le principe de la responsabilité pénale des organisateurs des massacres en Turquie pendant la guerre et celui d'un tribunal chargé de juger les accusés. Mais il ne fut pas ratifié et le Traité de Lausanne mit un terme à ces velléités d'introduction des Droits de l'Homme dans un document international. L'impuissance de la SDN laissa les états fascistes disposer librement de leurs citoyens. La permissivité incitait aux excès.

Dès la création du Parti nazi, ses dirigeants ont été informés du sort réservé aux Arméniens de l'Empire ottoman. Une partie des archives de la Wilhelmstrasse avait été publiée et ces documents suffisaient à établir la responsabilité du gouvernement Jeune turc dans le drame arménien (3). Des membres du futur parti national - socialiste avaient été en poste en Turquie pendant la guerre et s'étaient alors heurtés à la passivité du ministère des Affaires étrangères de Berlin et de l'ambassade allemande de Constantinople. Max Erwin von Scheubner - Richter, l'un des plus proches collaborateurs d'Hitler, considéré avant 1923 comme l'idéologue du parti et qui fut une des rares victimes du putsch de Munich, avait été comme vice consul à Erzerum, l'un des premiers à révéler la volonté criminelle de l'Itihad (4). Le premier ministre des Affaires étrangères du Reich, Konstantin von Neurath, jadis conseiller à l'ambassade de Constantinople, avait été un adversaire résolu de la politique d'extermination des Jeunes Turcs. L'arméno-philie, Paul Rohrbach introduisit Karl Haushofer à la Société de Thulé (Thule Gesellschaft) dont le fondateur le Baron Rudolf von Sebottendorf, de nationalité turque avait été le premier propriétaire du « Völkischer Beobachter » (5) et se vantait d'avoir « semé ce que le Führer avait fait lever ». Certes, ce sont là des suppositions, mais il est évident qu'Hitler avait été - avant 1923 - en contact étroit avec des diplomates et des militaires qui n'avaient pas caché leurs sentiments pro-arméniens. Pourtant, il ne mentionna l'événement qu'une fois, le 22 août 1939 : « Who, after all, speaks today of the annihilation of the Armenians? » (6). Cette petite phrase, brandie comme la

preuve d'un lien entre les deux génocides, demande à être replacée dans son contexte. Elle a été prononcée devant les généraux de l'armée allemande, à la veille de l'invasion de la Pologne. Dans ce discours, Hitler faisait d'abord allusion à Gengis Khan, rappelant que l'histoire ne voyait en lui que le grand fondateur d'un état et ajoutant que la cohérence et l'espace vital (living space), but de la guerre qu'il allait entreprendre, imposait l'annéantissement physique de l'opposant. Bien que certains doutes subsistent sur l'authenticité de cette allusion aux Arméniens, il est vraisemblable qu'Hitler l'a faite (7). Cette petite phrase signifie seulement que le Führer pensait que le massacre de populations civiles - et il parlait des Polonais, non des seuls Juifs de Pologne - serait facilité par la guerre, ce qui est une évidence. Si le massacre de 1915 n'avait pas eu lieu, Hitler se serait certainement arrogé le même droit de tuer. Comment, sur cette preuve fragile, établir un lien de causalité entre les deux génocides ? Par contre, il est certain qu'en 1939, les nations n'imaginaient pas que l'éclatement d'un conflit fut exploité par un état totalitaire pour détruire des minorités nationales. Hitler, lui, mit à profit cette perte de mémoire.

LE CRIME D'ETAT

Le génocide est par nature un crime contre l'humanité. Il viole « des obligations tellement essentielles à la communauté internationale » (8) qu'il peut être qualifié de crime international de l'Etat qui l'a commis et qu'ainsi il engage la responsabilité pénale de cet Etat. Dans cette perspective, les deux génocides suivent le même processus. Sans doute, l'un a précédé l'autre mais l'un n'a pas engendré l'autre. De même tous deux n'ont pas facilité ceux qui ont suivi. Ce furent les structures totalitaires des Etats et les moyens techniques dont ils disposaient qui rendirent possibles de tels crimes. L'Etat avait le pouvoir exorbitant de prendre la vie de ses ennemis intérieurs des ennemis sans force réelle mais auxquels ils prétendaient une puissance fictive. La cause première de ces deux génocides fut un mal collectif qui atteignit le responsable d'un Etat, s'auto-entretint et se développa jusqu'à l'explosion d'une crise délirante. Le germe responsable fut une doctrine qui fondit dans son creuset des idéologies nationalistes ambiantes et devint un ensemble de certitudes inébranlables, un credo politique. Par nature, le nationalisme possède une densité émotionnelle plus difficile à contenir qu'à laisser exploser. Si la nation est affaiblie, si le territoire est amputé, le nationalisme compense ses frustrations par le mythe. Le peuple se met en quête de ses origines, ici les Turcs, là les Aryens - et le nationalisme dévie vers le « tribalisme » (9). Ce fanatisme nationaliste s'oppose radicalement au nationalisme du 19ème siècle qui voulait, au sein d'un Empire multinational rendre à chaque nation sa liberté. Le tribalisme est irrédentiste. Il identifie un groupe fictif dont les membres partagent une identité et sont enfermés dans un cercle d'obligations. Ils appartiennent à une race supérieure qui doit accomplir une mission messianique : Réunir sur sa terre les membres du peuple élu. Le tribalisme définit ainsi des appartenances et des exclusions. En dehors du cercle, les autres, les étrangers (strangers) à la fois différents et responsables des maux de la Nation. Lorsque des chefs tribaux contrôlent l'Etat, ils le transforment en un instrument totalitaire à la dévotion de leur credo politique qui se dispense du « Consensus juris ». L'Etat totalitaire légitime la domination et l'expression de la nation - tribu, s'arrogea des privilèges et renversa les barrières morales susceptibles de faire obstacle à la réalisation de son idéal messianique. Les deux génocides furent la conséquence d'une névrose obsessionnelle qui prit sa source dans une crise d'identité nationale, s'exprima dans un délire idéologique et atteignit les organes vitaux de l'Etat. Personnage collectif, l'Etat névrosé rejeta son obsession sur le corps étranger qui menaçait le corps national et dont l'ablation était nécessaire à sa survie. On est donc loin de la référence au bon émissaire, habile dérivé-

tion des violences populaires vers un autre objectif. Le bon émissaire n'est pas nécessaire. Il doit être maintenu en place sinon il faudrait en trouver un autre. Alors que le corps étranger, comme un tumeur, doit être totalement extirpé, l'Etat atteint de cette névrose obsessionnelle transcende la loi et s'autorise à imposer de toutes les vies humaines. Ici, la mort n'est plus seulement un risque, il devient obligatoire.

Passionnel à l'origine, le délire nationaliste se déroula ensuite logiquement. L'Etat jeune turc, comme l'Etat nazi, médita son crime et élaborait un complot, qui, dans les deux génocides, présentait des points communs. Le meilleur moyen pour réaliser son projet fut la guerre, qui jetait un écran de fumée entre l'Etat et ses voisins et permettait des justifications ultérieures. Dans les deux cas, les criminels savaient qu'ils n'auraient pas à craindre de sanctions immédiates car ils avaient depuis longtemps sondé le terrain par une oppression et une violence calculées contre leurs victimes. L'extension du projet fut confiée à un petit nombre de cadres policiers ou parajudiciaires au pouvoir discrétionnaire : l'Organisation spéciale ou l'Organisation S. Une action de propagande et de formation politique avait enraciné dans la population la conviction que les Arméniens, les Juifs étaient les seuls responsables des maux de la nation. Le plan génocidaire d'extermination fut gardé secret et ne fut communiqué qu'à un petit nombre d'élites. L'anéantissement de l'ennemi intérieur fut considéré comme prioritaire. En dépit des nécessités de la guerre, son exécution ne fut pas différée. Elle le fut même accélérée lorsque le théâtre de la guerre se rapprocha des zones de massacres collectifs.

En résumé, qu'il s'agisse de l'Etat jeune turc ou de l'Etat nazi, l'irruption d'une idéologie fanatique dévia et pervertit les discours politiques. Dirigeants de l'Etat, les chefs du parti furent les premiers convaincus de la nécessité de démanteler le groupe qu'ils avaient défini comme ennemi. Ils firent partager leur ferveur à des militants, rassemblèrent les indécis et les timorés et terrorisèrent les opposants. La question posée comme obligation, la solution finale devenait facile. Les victimes n'avaient aucun pouvoir. L'Etat, avec tous ses moyens, mena contre eux la guerre totale d'anéantissement. Dans les deux cas, la manie fut fatale au possible. En apaisant son angoisse dans une mutilation qui ne devait être que la première dans une série d'amputations, l'Etat, Arabes, Grecs, Kurdes pour les Jeunes Turcs; Polonais, Russes et autres peuples slaves pour les Nazis - il consommait sa propre destruction.

(A suivre)

(1) Eugène ARNONANU, Le Crime contre l'humanité (Paris, Dalloz, 1961).

(2) Irving L. HOROWITZ, Taking Lives, Genocide and State Power, (New Brunswick, Transaction Books, 1982), 206.

(3) Johannes LEPSIUS, DEUTSCHLAND UND ARMENIEN, 1914-1918. Sammlung diplomatischer Aktenstücke (Postdam, 1919).

(4) Konrad HEIDEN, Histoire du national-socialisme, 1919 - 1934 (Paris, Stock, 1934) Dr. Achille Delmas, Adolf Hitler, Essai de biographie psycho-pathologique (Paris, M. Rivage, 1946), 40.

(5) Werner GERSON, Le nazisme, société secrète (Paris, Belfond 1976), 170.

(6) Louis LOCHNER, What about Germany? (New York, Dodd Mead, 1942), 2.

(7) Yves TERNON La Cause Arménienne (Paris, Seuil, 1977), 167 - 168.

(8) Tribunal Permanent des Peuples, La crise de silence, le génocide des Arméniens (Paris, Flammarion, 1984), 346.

(9) Hannah ARENDT, The Origins of Totalitarianism (New York, Harcourt Brace and World, 1956), 226 - 227, mentioned by Helen F. I. Accounting for Genocide (New York, The Free Press, 1979), 8.

ՆԱՅԻՐԻ պարախուժբու

(Tupun: n. 7. 18)

ՓՈՒՆԱՆ ԾԱՂԿԵՍԱԿԻ

Տիկին Գեղամ Փափազյանի յիշատակին շուրջ Գաղաթեան 200 թ. իր նստիկ Մարտիկ Մախոյի ճան (ստանալ զետառնել) :

ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՍ

ՀԱՅ ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՍ ԸՆԿԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՀՐԱՒԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՊՂՈՎԻ

Հայ Աղբատախան ընկերությունը արձանագրության կնքում է Փարիզի մեջ գտնվող 14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610

ՓՈՒՈՒՆ ԾԱՂԿԵՐԱԿԻ

Լուսանք Տեղի կգտնվի Մարտի 9-ին...

- ԿՈՉ -

ԽԱՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Խանան վարձարան 390-ամ կանգնի տա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

ԽԱՆԱՆ ԲԱՐԵՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄՈՒՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՐԱՆԳԻ ԽԱՆԱՆ

Կիրակի, Մայիս 19-ին Կիրակի վերջ Ժամը...

ՀՈԳԵՆԱՆԳԻՍ

ՆԱԾ

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Շախի Ս. Գրի-...

Ի Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

ԿԱՐԱՆՑ ԽԱՆԱ

Յարանապ Կապույտ Քաշի Կալանի...

1. Միջառար շրջանակը դաժնակ մը։

2. Portiques - Toboggan, Tourniquet...

Նկատար, - 824 - 46 - 57

Imprimé sur les Presses du Journal «Heraclite»...

ՄԱՐՏԵՐԱԿ

ՀԱՅ ՄԱՐՏԵՐԱԿՈՒՆ

12 - 14, Rue St. Cezille - Marseille

ԲԱՅՄԱՆ 9-ԻՆ ՏԱՐԵՎԱՐԱՆԻ ՈՒՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԵՐՈՑԵՐ

Կիրակի, Մայիս 19-ին, Ժամը 13-ին...

Գեղարուեստական թանկի - Հայկա-...

Ճաշարանի 100 Ֆ.:

ԸՆԴՈՒՆՆԵՐՈՒԹՅՈՒՆ - ՆԱԾ

Կիրակի, Մայիս 2-ին Մարտուր տա-...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Գրիճ Եղիմյան ԼՍՏԳՈՒՆՆԵՐՈՒՆ

Տեղի կգտնվի Կարապետյանի ընտանիքը...

Ճաշի գինը 100 Ֆ.։ 12 տարեկա-...

Նկատար, - 824 - 46 - 57

- Ճ Ա Շ -

Ի ՊԱՏԻՆԱՆ ՏԱՐԵՎԱՐԱՆԻ

ՄԱՐՏԵՐԱԿ - ՍԱՆ - ԲԱՅՄԱՆԱԿ

Կիրակի, Մայիս 19-ին, Ժամը 13-ին...

Գեղարուեստական թանկի - Հայկա-...

Ճաշարանի 10-ին:

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

Յարանապ Կապույտ Քաշի Շախի...

L' U. C. F. A. F. présente

COEUR & MÉMOIRE

SPECTACLE poétique à itinéraire sentimental...

VOIX COMÉDIENNES CULTURES

MADELEINE CARPENTIER

NATHALIE KERIAN

POESIE COMEDIE MELODIE

Mise en scène Roger Marc LA CHASSAGNE

Conception J. et M. CARPENTIER

SAMEDI 1er JUIN A 20 H 30

THEATRE DE PARIS (petite salle)

15, rue Blanche - Paris 9e - Mo. Trinité

Billets : 100 Frs. et 60 Frs.

Réservation :

Théâtre de Paris : Au guichet

ou par téléphone : 280 - 09 - 30

ԿԱՐԱՆՑ ԽԱՆԱ

ՊԵՇԱԿԱՆ ԿԱՐԱՆՑ ԽԱՆԱ

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

ՄԱՐՏԵՐԱԿՈՒՆ

ԲՈՒՆԱԿ

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

Կիրակի, Մայիս 19-ին Միջառար կալա-...

RESTAURANT PORTO-HYDRA

SPECIALITES d'ASIE MINEURE

— Passage Montparnasse —

23, rue du Départ, 75014 Paris (métro Montparnasse)

accueil par Monsieur Berdj

TOUS LES SOIRS

AMBIANCE GRECQUE ET ARMENIENNE AVEC ORCHESTRE

GRANDE SALLE DE 80 PERSONNES

Disponible pour banquets, réceptions, mariage, etc., etc...

Réservation : 321 - 89 - 60

Parking assuré

Fermé le Lundi

HAY'S CLUB

U. G. A. B.

33, Cours Pierre - Puget - 13006 Marseille

Tél. : 37 - 75 - 97

SAMEDI 25 MAI A 20 H 30

CONCERT

par

L'ENSEMBLE INSTRUMENTAL TRADITIONNEL ARMENIEN

Direction : JEAN-PIERRE NERGARIAN

Disque U. G. A. B. - France

au siège de l' U. G. A. B.

33, Cours Pierre - Puget - 13006 MARSEILLE

RESERVATION :

U. G. A. B. : Tél. : 37 - 75 - 97

Richard DAKARIAN : Tél. : 90 - 66 - 28

ARMENIE 1985

Départ PARIS/PARIS

Table with 2 columns: Date, Price

Départ MARSEILLE/MARSEILLE

Table with 2 columns: Date, Price

Les prix mentionnés sont calculés au départ de PARIS avec un minimum de 20 participants

Consultez nous pour nos prix au départ de LYON et MARSEILLE ainsi que pour vos voyages individuels.

CIRCUITS

du 06 juillet au 19 juillet : Moscou - Erévan - Tbilissi - Sotchi - Moscou.

Nos prix comprennent :

— Transport aérien sur vols réguliers AIR FRANCE Paris/Moscou/Paris — Les vols intérieurs Moscou/Erévan/Moscou — Les hôtels en 1ère catégorie : Cosmos et Arménia ou similaires — Sur base en chambre à deux lits, avec salle de bain et WC privé — Séjour en pension complète — Les transferts aéroport/hôtel/aéroport — Les excursions quotidiennes guidées avec assistance d'un accompagnateur de Paris à Paris.

Lic. A. 1037

Levon BAGDASSARIAN SABERATOURS 31, rue d'Argenteuil 75001 PARIS Tél. (1) 261-51-13

Varoujan SARKISSIAN SEVAN VOYAGES 48, Cours de la Liberté 69003 LYON Tél. (1) 261-51-13

Jacques CHELEKIAN LES COURRIERS DU MONDE 63, Allée Léon Gambetta 13001 MARSEILLE Tél. (91) 64-54-54 (91) 60-75-49

AIR FRANCE

Intourist

AEROFLOT

AF

ՀՈՒԼԻՆ ՊԵՏԻ Ե՝ ՏԱԼ

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ՄԴՈՒՅԸ
ՀԱՅՈՒՍՏԱՆԵԱՆ ՀԱՐՅԻ ՄԱՍԻՆ

(Բ. և Վերքին մաս)

Գրէր բովանդակութիւնը իմ տարա-
կուսանք չի թողոտել, որ Ե. Ալեքան շա-
փապաց լատեստիկն էր Քուրբանի ներ-
քին կնանիքը, նրա քաղաքական պատմու-
թեանը, ստեղծութիւններն, նա զեղացանց
զուգը թուրքական պետականութեան և
մահմանական կրօնի փոխադասութիւն-
ը: Քուրբանի պետական մեղեմնէ յի-
սամահայութիւնը, կաշառուածութիւնը և
չի վերադարձ չի կայմին: Եւ զորով,
ի գտնել տարբերութիւն կրկին լատմա-
ցութեան չիցանք ընկած աւելի զոր,
ստեղծական ու քաղաքական պատմաւե-
րէր: Քուրբանի կամոյթարութիւնը միշտ
էլ հրահրէր ինչ է կատարել: Եւ իրա-
կաւած էր կրօնական ճակատարու-
թիւնը և այն պատգամով իր լաւագ-
րագիտան նպատակներին:

Ե. Ալեքանը քննարկում է Նաւի թուրք-
պարսկական յարաբերութիւնները, հա-
մարմանքն անդադարաւոր շարժող
գտնում թուրք սոցիալիստներ և պարսիկ
Շիրք քաղաքականութեանը: Եւ ինչպե-
տեմ է, որ պարսիկ պարսիկները հողերը
Հայաստանը իր զերտ թէկերէն և նրանց
փորձաքրմութիւնը ր պաշտպաններով: Իսկ
Ե. Գուրբ, յատկապէս սուլթան Սելիմ
Ա.Ն (1467 - 1520), հայտարար իր զը-
տնական զեկերն առաջնորդները, փորձե-
լով ստեղծել Պարսիկները դիմ ուղարկում
էր իրենց: Ընդամենը, զերտ թէկերը
գտնում էին առանցքներ և այլ առարկա-
տատարական միտք որոշմանը կատարու-
թիւնը: Բնաւորականութեան կրօնաւ-
որով:

Գրքում քննարկում են Քուրբանի
ստեղծական և քաղաքական կենսիկ շատ
տարբեր, նրա փոխ - յարաբերութիւնները
կապիտալիստական երկրներէ հետ, որոնք
Քուրբանի դիտում էին յոյս որոշեա ին-
տապքին տարբերութիւն փաստաւորական շու-
կայ և թէ ուղարկութիւն են յաղա-
քանում նրա շեքերը իրութեանը: Եւ
հարկ էր համարում զրեւելի գարեկով
անձեռնարկել մնացած բնական արտա-
րները դործծները և այլ, որ Քուրբանի
արգել գործել է հեպտիտայի ներքորման
շահագնա որորով:

Ե. Ալեքանը հայտնեց չէր ինքնուրե-
ն ոչ մի թուրք նաւագործ: Քուրբանի
կատարողութեան զուրկ կոտորած մար-
դիկ - դրում է Ե. Կուրբանի ինչ
գիտահաւան Քուրբանի Պետեթեան ին-
տիկութեան զործում զերտաւորական
խաղաղան ճակատան զերբ: Եւ որով
է, որ ոչ ինչ գիտահաւան նրա կա-
րեւոր չէր: Քուրբանի շարժում, Եւ
Շիրքը չի ընտրել սոցիալիստիկ կաշա-
րութեան քաղաքականութեան և անփոխ
կապիտալ պատմաւեանը: Արդիւրի հար-
ցադրում նա քաղաքական է Նաւիկայ
կերպ: Քուրբանի սոցիալականութեան Պե-
տեթեանը միշտ էլ նիւթական արտա-
րներ էին հարկարար: Քիայն ի վիճակի՝ էին
արդեօք յարաբերութիւն կնանք մի-
արդ օտանեան հասարակութիւն ստեղծել
իմաստին և հայերն այն արդեօքներ,
ստեղծ կարելն ուներ Պետեթեան: Օրոշ-
ւելով մի քան փոքրագործներն աշխատանք
արդեօքները և հարաւորութիւնները, որ
կատարուել էին գարեկով, նրանք անու-
մաթարար իրաւունքն էին նրանք մասնա-
գործիները, ուներ կատարել և քաղաք-
աբանութեան այն անդին տաճարը, որը
կուրծ է Քուրբանի:

Ե. Ալեքանը իրաւունքական քաղաքակր-
թութեան պատմութեան ճիշդագիտար
գիտակերպը է և հարցերը է իրաւունք
նրա տարբ Քուրբանի պետականութեան
լեւտայով քաղաքականութեան: Քուրբանը
միշտ էլ արտաւանդ զինորդական զաւ
էն էր: Եւ համարեման են պետութեան զին-
որդական իշխանութեան ճիշդը: Իսկ նրան
արդական ունի զինարար միջոցով կազմե-
ւած իր զինուորական փոքրագործները:
Իսկ ի ճիշդ կայարանութեան ստեղծական
և փիլաւոսական հարցութեան ճիշդական
արդիւրի էր:

Գրքում հայտնաւորում պատկերացում է
արտաւ ստանեան Պետեթեան ստանա-
կան գրութեան, հարկարար քաղաքա-
կաւութեան մասին, իրաւունք և համա-
տարան թիւրք և ստեղծներ ստեղծական

քաղաքական մակարդակի վերաբերեալ:
Առանձնապէս դիտարկել իմ մահմանական-
ներքին և զերտաւորականութեան
մահմանները կիսմանները մասին Շիր-
քանի իրաւունք համաժողովական թիւրք:
Ըստ այդ հաւաքարկներէ, մահմանական
նահանգները համաժողովականութեան երեք
անդամ փոքր տարածութիւն զրոյցներով
զերտաւորական նահանգները երկու տե-
րամ աւելի նաւիկ էին համարում թուրքաց
Պետութեանը:

Ե. Ալեքանը յատկապէս ուսումնասիրել
իւ սոցիալիստիկ քաղաքականութեանը զը-
րտաւորականութեան նկատմամբ, զիստը հայ
սոցիալիկ արդեօքները, փիլաւո-
սականութեան և ստեղծականութեան զործ-
ւելութեան զերն և նշանակութիւնը երկ-
րի ստեղծական կենսանք:

Անուշահու նա անդադարաւոր է հայ
սոցիալիկ աշխարհայողութեանը, ընդհա-
ղործում հայերի ստեղծական գործունե-
ութիւնը ձեռնարկում և Վենիստանում, Արի-
ւանքում: Կիլիկիայի քաղաքականութեան տե-
կուպի լուսն: Եւ մահմանացը է անուս
այն տառնամարտակ ախրի, զիստը, որ
խաղաղ էին հայերը Ասիայի և եւրոպա-
յի, Արեւելիկ և Արեւմտեանի միջեւ: Եւ
Ալեքանը նշում է, որ ԺՁ-ԺԻ. գարեկը հայ-
կական ընտելացարկի մի ամբողջ ցանց
իւ ստեղծումը աշխարհի ճիշդականութեան
կենսանքում: ճաւայնիկ և նոյնիկ մի-
կապիկները միջեւ Մարտիկ, Ամբիւր-
տան և Մանիկներ: Ալեք ցանցի ընտը
թիւրքերը իրաւունք էին հայաստանում, մի
հաւաքարկի վէճ, Ջուլիսա քաղաքում, Ա-
րաքս դիւտ ախրին:

Ե. Ալեքանը նկարագրում է միջադար-
ան հայկական Սփիւրի: Սոցիալիստ
միջեւ Մարտիկ, սոցիալ հայ ճաւանա-
կանները, արշեստարարները գործունե-
ութեան ընտելացարկները: Եւ վկայու-
թեան է լաւագործի, ճանաչարարարները
նկարագրութիւններն ու վկայութիւնները,
որոնցիկ միջիկ, նկարտ ունեւորով հայ
ճաւանապատիկները բարձր ճիշդական-
ութիւն, նրանց անուսանել է ճիշդագործ-
իւր մանկ ստուտիւր: Գրանք ստեղծել
ճիշդ այն ճիշդագործներն էին, որոնց զը-
տարկ էին հայերեկից, որոնք ընկել էին
արտաւորման և ստիպում էին երկը
այնտեղ ստեղծել հեպտիտայի նոր ար-
դեօքները, զորով իսկ ճիշդ զեկով հայ-
երկի հայերն վերածննդին:

Ե. Ալեքանը աշխատութիւնը չի կորցրել
իր արդեօքին նշանակութիւնը: Այն իմ
զորեկ պատարանիկ է պատմութեան աշ-
խարհայ թուրք կեղծարարներին, որոնք
գործում են փոխել ճաւանապատիկ զու-
թիւնիկ էին: Ալեքանը գիտակարարէր, հա-
մարել կերպով ճաւայնութիւն է, որ Քուր-
բանը քաղաքականութեան հայ փոքրագործ
կենսանքը էին Սոսմիշ յոյսիցը, Քուրբ-
անիկ տարը ... Եւրանք մասնիկ, որ
արդիւրներ: Յոյն է սոցիալ, որ եւրո-
պայի հետ յարաբերութիւնները հարկար-
անեանները Քուրբանի ճիշդ տեղի ու-
սաղաշխունքին թէլ իմ շատ չափերիկ
արդիւրներ: Ընդհապատիկ, Սոսմանիկ
կայարանիկ այն մասերը, որ պատա-
գործուել են, անձեղնայի իրաւունք էին
և քաղաքական կաշառութեան, տեղեկին,
քաղաքականութեան: Այս առումով նա
մահմանացը է անուս Պաշտպանի իրա-
կաւորը փոքրագործներ և երկրներն օ-
րերով: 1915-ին իմ նախաւոր էր,
որ ճաւայն է պարզ, երբ իմ արդիւրն արի-
ւանք օժուած հայաստանը հայտնացը պա-
տմով իր պատմական ուղտ ամբողջ թը-
թաքում կրած ստաւապատիկներն ու փոր-
մաթիւնները զիշայ, զաւանջ իր սեփա-
կան ճակատարար արդիւր:

«Հայաստանը - դրում էր նա, - չի կա-
րել հրաժարուել ոչ իր անցալից, ոչ
անցալիցը: Եւ որովք և վերադառնալ
է, արեւմտական է լուսն, լաւց մեծան չի-
ւոր քաղաքականութիւնները պարտն է
բուսել իմ վերքերը և հիւստիւրիւրն
ները, այն նրան հարաւորութեան բարձ-
րանայն մտիւրեկ չիւր կենսանք:»

Սոցիալական իշխանութիւնը համարա-
ցաւ այն սոցիալներն, որն ապարեկնէ հայ

և ևն մէկ տարեկան մահացողի մը հայրն
էմ. դարեւ հիւստիւրն մեծցին, և
որ հորինք որ լաւագործն միջոք անոր հա-
յրերն արդեօքին է: Ինչ կարծիք էր:

Հայերն ստիպել պայման է զիս-
րեկին մի ստեղծէ հայերն անպատկա-
րելի ու գործակ: Ինչ իր պատմ կա-
շաժ թող պարզ թէ հայերն կ'ուզէ՝ ուր-
մէկ կառ ոչ:

Այս խաղաղութիւնը վերքիւր տեղի ու-
նեցաւ հաւաքարկի մը ընթացիկ, հիւր
քանդարի մը և ներկայ իրաւաւորի
մը միջեւ: Բանասիր, որ անմիջ իր
ապրաւորութեանը, հայ արտեւակ և
մշակոյթին, հայ գրականութեան և հա-
յրերն լեւտիկ նկատմամբ ունեւոր խոր
սիրով, զարմանքի մասնիկ ներկաները,
իւրեւր իր ճաւայնիկ կիսմանն ու գործ-
միւր անհրաժեշտ էին հայ մայրու հա-
մար: Իմ Ամբիւրիւր մէջ հայ մանուկ-
ները արտաւորական պիտը իր ունեւորին
իրեւի որովորէ կրեց իրաւունք:

Եւ, այս որոշմին ետք, ան հարցոյց -

Վերք ի կերպի, աշխարհի իրաւ ու
իւր խոր կամ իր հաւանքը հայերն լե-
տմի՝ քաղի քանի իր միջինը: Հայերն
Միջոյնա անդերկերն այսոր աշխարհի ա-
մէկին տարածումը լըտուել է, հարաբեր-
ութեան զրեկ միակ միջոցը: Զեւտա-
րար հայերն լըտուել պիտը չի պարտա-
ւոր չիւր երաւանքները. ընդհապատիկ
անոնք իրաւունք պիտը է ունեւոր իրեկ
պատմութեանը, ընտելութիւն:

Ապա, հայ մշակոյթին ու պատմու-
թեան անդադարաւորում, ան ի մէկի այլոց
հարցոյց:

ՍՊԷ և Մովսէս Սոսմանիկ, անոր
Պատմութեանը միջադարկին լաւանդով
և համարաբերական պատմութեան պա-
րտականութիւն մէջ իմ արդեօք իր ներկայ-
ութիւն: Եւրեւր, օրերով, ինչո՞ւ: Վար -
զանանք պատարարութիւնը սոցիալներ իր
նկարտ ճակատարարական և պարտական
մը իշխանարկ իրաւունք յաւերպել:

Ապա յարեան. հայերեկան ճոյճ
ճեւտու հայերն, անարմատ և ամէկ ճոյճ
ճեւտու, մեր միակ ապարեկին լըտուել
պարտարար ընթէ կաշառ: Այս կաշառ-
պիւններ իր խաղիկ է, որ զարաւանք,
իւրեւր զիշդին:

Անոնցիկ չէ թորեք հայ մշակոյթը լըտ-
նալորն իր փառաւորան, որոնք ամեն
հայերն որ հայութեան հետ կապ ունի իր
զիշդահաւանք: Եւ անապաւն, չեմ պատ-
կարար անոնք՝ որոնք հայկական ամեն
ինչ իր թիւրքահաւանութեան, իր սեւցին, և
նաւեւ. իրաւանք:

Մովսէս և կուր չեմ պիտըրէ համար
որ հայերն լըտուել արտաւորման մէջ
երկար պիտի ապրէ: Եւրեւր, որ չեմ հա-
ւանք արտաւորմանը, մէջ հայկական
երկարութեան զուրկութեան: Բոլորս այ, մեր
իրաւաւորիկ ճեւտով, յաւերա զիշդա-
րար լաւց ընդհապատիկ անդադարեկներ
զրեկմէ ամբողջ և իր մեղանքեք մեր հա-
յրութեան ինչ, ունեւորիկ կրեւելք այն ա-
մէկը որոնք մէկ սոցիալին հայ պիտի
պատմին: Կը ճաւայնիկ, և շատ արագ
կերպով:

Բայց այս սոցիալիստիկ ինքնին և այ՝
անդին աշխարհի ժողով արդական պատ-
մաւ պիտը չի՞ ըլլան որ պատմեմիկ լը-
քեք, ճեւտմիկ ըլլանք, յուսահաւանք,
կատարել կերպով և իրաւունքարար ան-
նաւորութեան դիւրեք: Պատարարը չա-
տարարման՝ թիւսման կարեւորեկ հար-
ութեան ամեն արդէ կ'ընկերեկին:

Փոքրագործներ, նրան տարաւ, փրկութեան,
լիւրեկիկ և սոցիալիստական վերածնալ
թեան ապով:

Միմ փիլաւոսիկ կ'ընտելի իր լիւրեկ,
ունեւորիկ իր հայերեկ երկրի հոր թիւրք-
եր, նրա քաղաքներէ ճեւտեկով ու տե-
ղանով, Սոցիալական Միութեան ընտը
փոքրագործները օքնութեանը լաւագործան
այաւորակ Սոցիալական Սոցիալիստական
Հայաստանը:

զիշդերը նշանակով փառաւորակ իր զեկի-
կը՝ անդարտը անձնատեղութեան:

Այս իր թիւրքերը վերք լըտուել զա-
խար իր յարարներով, և իր լաւագ-
ուսը հաւաքարկին ներկայ ստեղծական
ու այս տողերը կարգադրութիւնը բաւե-
լիկաւոր կ'ըլլան լաւագործները յաւե-
լանելու:

Այստեղ հայերն լըտուել փառաւոր-
քը պիտի կատարեն. հայ քանդակ-
ու իմալարները ամեն որ ապ ինչ
Սոսմանի կ'ուզէ լըտուել սոցիալ իրաւ-
նք իր զարարիկ զատախարհ խաղիկ
պատմաւոր: Մատարարութեանը
մասնակները, զրաւեկները, իմալար-
ները, սոցիալիկները, հայերն լըտ-
ուսաւորարկները, երկրեկանները իր
փալեկին զիշդարարներն են, անոնք ինչ
հայտնաւոր ամուր ճիւղեւոր զապ զիշդ-
ները, զայն անապաւնիկ ճաւայնիկ
անդերկութեան: Հեւտարար, ճաւայն
պիտը և հաւանք, սոցիալ լըտուել,
սոցիալութեան մը հարկով խաղաւոր
ըլլան: աշխարհի, ստաւապարկ փո-
րիկ իր մտորեկները լըտուելով փոքրիկ
նահանգը իր թիւրքերն, փոքրիկ
զուրկութիւնը իրաւաւորակ իրաւունք
զայն վերջնական կ'ըլլան իր անոնք:

Հայ փոքրագործն աշխարհիկներն
չորս չորս, և պարտաւոր է իրմ փո-
նահանքի անմիջ՝ որոնք ճաւայնիկ
անձնատարութեան զարգելք, որ
սոցիալ ստեղծական իր քաղաքիկ
հայութեան աշխարհները, ունեւոր
ճաւայնիկ մասեր:

Սոսմանիկ մը միջոցաւ զաւանք
րութեան մէջ կ'ընտը արդէ ինչպիսի-
նեւ - կարճեք ապ միջոցաւ զաւանք
զըրբութեան արեւանք այն անդերկ զի-
ցիկ, ճաւայնիկ, ուղարկում ու անա-
րան մը կ'ընտը ըլլար - լաւց ան մէկ:
Անանք Սոսմանիկը Պատմութեանը զա-
ւանքները հայեր և Արաւ, Գաւա-
հըրեկ ճեւտուր և այն քաղաք ան-
թիւրքները որոնք իր խաղիկ մէկ իր
փոքրիկ անապարկութեան անա-
թիւրքները իրաւունք ճաւայնիկ:

Սոսմանիկ կ'ամբողջանալ և կը
հայ Վարդանանցով: Այս, Վարդան
ճաւայնաւորարք չի լըտուելով ինչ
զաւանք պատմութեան մէջ և պատմութեան
ներս: անապարկութեան արեւմտահայեր
խաղալիկը՝ իրեւնոյթական բաւ թիւ
1600 սոցիալները հայ զիշդներ, և իրեւ-
նոյթ չիւր հայաւոր այն պարսիկ ստաւա-
րանք: Սոսմանիկ ընտելութեանը կամ
ստաւապարար անապարկութեանը մէջ 1500 տ-
րերներ ի մէկ և չեմ կարծիք որ լաւ
զայն փոքրագործ իր ունեւոր: Մեր զը-
տուելիկ ճաւայնիկ և քաղաքական թիւ-
րքագործները և աշխարհայաւորը
պատմութեանը արտաւորական, զաւանք
իրեւնոյթական, ապահանգի կարծիք
սոցիալներն են:

Եւ այսոր անդի իր թիւրքարար ու
պատմարար զերկին մէջ նաւեւ, իրեւ-
նոյթ ճեւտահանք ընկել և փոքրիկ զի-
ցիկ զաւայնիկ միջինները իր գործը
և հայութիւն օրեկներն մշակութիւն
մուսմանը:

Այս տեսակ պարտաւորականութիւն
ըմ անդերկութեան է ինչի, անդերկ
պիտը է ըլլայ ճեւտ թիւրքերը ինչ
պիտը է թիւրքերն ընտը զիշդիկ ճաւ-
րու կորեկ:

Հայ լըտուել և հայ պատմութեան - իր
ճաւայնաւոր պատմութեաններն են
նրանք իրաւ հարար և ճաւայնաւոր
կանգներ:

Օտարներ՝ օտարին, մերը՝ մեզի:

Մեր մշակութիւնը տուր կ'ընտը ճաւայ-
նիկ, սոցիալ լըտուել իմ փոքրիկ սոցիալ
լաւանք հետ: Եւ իմ թիւրքերն մէկ
ևն արաքս, օրեկահետ այն իրեւնոյթ-
իկ մեղեկութեան իմ արեւմտեան և իմ զը-
տուելիկ կատարած իմ: Աշխարհի իրաւ ճեւտ-
մէկ չեկի, աւելի ճեւտ, աւելի ճեւտ
կատարց՝ զան հայութեան տուր:

Պարեկ լըտուել, պատմեք ճաւայնիկ
պատմեք մեր պատմութիւն: Միմ ճեւտ
անմիջ՝ որոնք մեր անդերկներ զանեւ
ճոյճին կ'ընտը սոցի:

Եւ հայերն որ աշխարհիկներ չի-
տարին:

ՓՈՒԱՆ ԾԱՆԿԵԾԱԿԻ

Տիկին Նուարդ Ս. Պատմական և Արական ընտանիք (Պէյրոս) Սարգսյան Պարույրյանի մահուան առթիւ 200 Ֆ. կը նուիրեն իրենց սիրելի «Յառաջին», փոխան ծաղիկի:

Ի ՅԻՇԱՍԿ

Տիկին Մարի Մատիսյան և զաւակները իրենց ամուսնին և չոր՝ Սարգսյան Մարույրյանի մահուան 10-րդ տարեկիցին ի յիշատակ 500 Ֆ. կը նուիրեն Ռատիօ - Անշոնի (ստանդա Վատաշէն) և 100 Ֆ. «Յառաջին»:

ՊՈՒՏԻՆ, Տիկին Մրցադ Պարսկի իր ամուսնուն՝ Մրցադ Պարսկի մահուան ջանասիրտին և չոր՝ Սարգսյան Մարույրյանի մահուան 10-րդ տարեկիցին ի յիշատակ 500 Ֆ. կը նուիրեն Ռատիօ - Անշոնի (ստանդա Վատաշէն), 200 Ֆ. Պատիկ Սին - ԲՕԿԻԱՐՔԻՆ Երկրորդին և 100 Ֆ. «Յառաջին»:

ԿԱՌՈՏ ԽԱՋ

ՊԵՆՏԻՆԻՆԻ կայանի արձանագրութիւնները Յուլի և Օգոստոս ամիսներու համար Եւր 14 տարեկան կայանի և 14-էն 16-ուկէն տարեկան պատանեկան համարի համար:

Դիմել - Կապույտ Խաչի գրասենեակը ամէն ուսուսու, բացի Հինգշաբթի և Երաբթի կէտերէ յետոյ:

17, Rue Bleue — 75009 Paris
Հեռ. — 824 - 46 - 57 և 574 - 34 - 78

և մասնագէտներու պատասխանատուներուն:

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՐԱԼ

Ս. Մեղրոյ կրթարանի ձառ.՝ Նոյնիս. րիկ 16-ին:

ՑԱՒԱՑՈՒԹԻՒՆ

Սին - Տէր և Տիկին Տիգրան Զեքեան և զաւակները իրենց խորին շահագործիչները կը յայտնեն Այլի Տիկին Փիլարդ Սիւրբանի և իրենց զաւակներուն, ընկեր՝ Վարդան Սիւրբանի կողմէ մահուան առթիւ և փոխան ծաղիկներու 500 Ֆ. կը նուիրեն «Յառաջին»:

Կապույտ Խաչի Տիկինի մասնագէտը միտ գտով խոսքայ իր սիրելի ուսուցչուհիին՝ Տիկին Փաղկեղանի մահու. այս տխուր առիթով մասնագէտը և փարույրները իրենց խորին ջանասիրտները կը յայտնեն արքայադուին ընտանիքին բոլոր պարտականութիւնները:

OPERA DE MARSEILLE
Hommage à
ARNO BABADJANIAN
CONCERT
Samedi 28 Septembre à 21h
ORCHESTRE PHILHARMONIQUE DE MARSEILLE
Direction : Henri GALLOIS
Solistes : Jean Ter-Merguerian (violin)
Anne-Marie GHIRARDELLI (piano)
Hélène CESARO (piano)
et la participation exceptionnelle de
Pierre BARBIZET
Ce concert est organisé par la
FONDATION
ARAM KHATCHATOURIAN
Reservations: Tél: (91) 71 - 27 - 15

ԵՄՐԱԿԱՆԻ

Կապույտ Խաչի Սին - Փիլարդի մասնագէտը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր և Տիկին Վարդան Փաղկեղանի իրենց արքայադուին առթիւ 200 Ֆ. Այլի Տիկին Զարեհի Սինի և Զարեհի առթիւ 50 Ֆ., Նիկոլայ Տիկինի մահուան առթիւ: Տէր և Տիկին Կարպի Սարգսյանի 50 Ֆ., Տէր և Տիկին Փաղ Կապույտի 50 Ֆ.:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ՀԱՇ

Այլիսի, Եւր 2, Մարտի տարին առթիւ, Փարիզի Առաքելական Սինիսի Տիկինի Յանձնարարութեան ծառայող Զառ. Կարպիսի ինկեղեղայ ընտանիքին մէջ:

Եւր 2, Մարտի տարին առթիւ, Փարիզի Տիկինի Յանձնարարութեան ծառայող Զառ. Կարպիսի ինկեղեղայ ընտանիքին մէջ:

Տիկին Զառ. Կարպիսի ինկեղեղայ ընտանիքին մէջ:

Imprimé sur les Presses du Journal «Maratch»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: No 55935

ԿԱՐԱՆԵԿԻ ԽԱՐԱԿԻ
ՍԵՐ - ՄՈՐՈՍ

Կրտիկ, Մայիս 19, կէտերէ վերջէ 3-էն սկսած ընտանիքի պարտականութեան ծառայող Զառ. Կարպիսի ինկեղեղայ ընտանիքին մէջ:

Մուտք ապա է:

ԵՄՐԱԿԱՆԻ

Ս. Մեղրոյ կրթարանի ձառ.՝ Նոյնիս. րիկ 16-ին:

HAYS CLUB
U. G. A. B.
33, Cours Pierre - Puget — 13006 Marseille
Tél. : 37 - 75 - 97
SAMEDI 25 MAI A 20 H 30
CONCERT
par
L'ENSEMBLE INSTRUMENTAL
TRADITIONNEL ARMÉNIEN
Direction : JEAN-PIERRE NERCARIAN
Disque U. G. A. B. - France
au siège de l'U. G. A. B.
33, Cours Pierre - Puget — 13006 MARSEILLE
RESERVATION :
U. G. A. B. : Tél : 37 - 75 - 97
Richard DAKARIAN : Tél. : 90 - 66 - 28

GROUPEMENT INTERPROFESSIONNEL ARMÉNIEN

DEMANDES D'EMPLOI Réf : D85003 DESSINATEUR EN BATIMENT 31 ans Quadrilingue : Anglais, Arabe, Arménien — Région parisienne Réf : D85004 ELECTROMECANICIEN 45 ans Trilingue : Bulgare, Russe, Arménien — Région parisienne Réf : D85005 EXPORT-COMMERCE INTERNATIONAL — Région parisienne	DEMANDES D'EMPLOI Réf : D85006 HOTESSE D'ACCUEIL ou RECEPTIONNISTE Trilingue : Anglais, Espagnol, Arménien — Région parisienne DEMANDE DE STAGE Réf : S85003 Jeune fille en licence de langues étrangères appliquées (Anglais, Allemand) Recherche stage de traduction pour le mois de juin ou de juillet
--	--

Ecrire à CIA - EMPLOI sous référence qui transmettra
CETTE RUBRIQUE EST MISE GRATUITEMENT A LA DISPOSITION DES CHEFS D'ENTREPRISE ET DES DEMANDEURS D'EMPLOI.
LE G I A Y FERA PARAÎTRE LES OFFRES ET LES DEMANDES QUI LUI PARVIENDRONT.
Ecrire à : G I A - EMPLOI BP 120 75763 PARIS CEDEX 16

ՆՊԱՐԱԿ ԱՃԱՌԱՍՏՈՒՆ ԵՒ ՐԱԿ
ԱՐԵՎԵԼԱՆԻ ԵՒ ՆԱԳԱԿԱՆ ԲԱՐԻՆ ԵՒ ԸՆԾԻՐ ԱՊՐԱՎՈՒՆԵՐ
ՄԱՏՅՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՇԻՐԱԿ - CHIRAG
SEFETO SARI
ALIMENTATION GENERALE
NOUVELLE DIRECTION
LES MEILLEURS PRODUITS D'ORIENT AUX MEILLEURS PRIX,
AMUSE GUEULE VENDUS CHAUDS
Ouvert tous les jours sauf le dimanche
26, rue de Trévis — 75009 PARIS, Mo. Cadet — Tél : 770 - 38 - 63
POUR TOUS GENRES DE RECEPTION,
SPECIALITES ORIENTALES SUR COMMANDE

OPTIMA Tours
ARMENIE
-- 1985 --

— Du 20 Juillet au 3 Aout	6.780 F
— Du 3 au 17 Aout	6.780 F
— Du 17 au 31 Aout	6.780 F
— Du 31 Aout au 14 Septembre	6.780 F
— Du 14 au 28 Septembre	6.780 F
(tous ces voyages avec aller et retour par KIEV).	
— Du 17 au 31 Aout	7.050 F
(2 nuits à MOSCOU dont une à aller et une au retour).	

(Nos prix comprennent — le transport aérien, tous les transferts, la pension complète, le logement dans des hôtels de 1ère classe A en chambre double / bain, les excursions et visites mentionnées dans notre programme, l'ASSURANCE.)
(Nos prix ne comprennent pas — la chambre individuelle, les boissons et les frais de nature personnelle, frais de visa 100 F.)
(Groupe minimum 20 inscriptions accompagnateur assuré par notre agence).

Renseignements et inscriptions:
PARIS
Madame COUMRYANTZ Sonia
OPTIMA TOURS
12, rue Vignon — 75009 PARIS
Tél : 742 - 10 - 35
LYON
OPTIMA TOURS
BOUDOVAN Gisèle
97, Boulevard des Belges
69006 LYON
Tél : (7) 865 - 94 - 16
du Lundi au Vendredi de 17h à 19h
Samedi : de 9h à 12h

4.000 m² de mobiliers
présentés en ambiance

Ghazarian
Z.I. Vitrolles tél. (42) 89.27.47
à 20km de Marseille.

“Բացառիկ զեղք «Յառաջին» ընտանեկանը”

ՀՈԳԵՆԱԿԻՍ

Իր ընտանեկան պարագայերի խոր ցավից հրաժարվելով՝ իր ծանոթներին՝ ԱՆԴՐԵԱՆԻՍ ՈՒՋՈՐՆԵՐԻՍ յանձնարարական ծախք, որ պատահեցաւ Մայիս 15-ին:

Յուզարկուողները՝ իր կատարող, Զորեգարբի, Մայիս 22, ժամը 15-30-ին խելի 0 - Մարտիկ Ստուստանի ինկղից, ցին, 6 Ալբերի - Պառլիկին:

Որիւն ժամացող զրկուած չըլլալով, ոգրացեալին ընկերներէն եւ յարեալներէն իր յետնորդի օրհն այդ ցիտակ զայս:

×

« ԵԱՌԱՋ » - Մեր ցաւակցութիւնները պարզապէս ընտանեկն:

Մարդկեան (Գաղաճեան) եղբայրները Աճարեան, Յակոբ, Ստուստը եւ Արմէն իրենց ընտանեկան թուր պարագաներով կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Զորեգարբի, Մայիս 25, Վիկին՝ Սկն - Մարթիկ ինկղիցին, կէտքի Վերջ ժամը 16-ին իրենց ժողովարար ՍԵՐԻՍ ՏԻԿԻՆԻ

ՅՈՒՆԱՆԻՍ ՍԱՐԳԻՍԻԱՆԻ (ԳԱՆԱՅԵԱՆ)

(Երկու)՝ Եղաւ Մարդկեան՝ ժառանգ զաւատներէն ի յիշատակ: Կը պատարագէ՝ Զատիկ Արեգալ Անտիքին:

Ի գիտութիւն պարզապէս յիշատակ յարգողներուն:

ՓՈԽԱՆ ԵՄԵՐՍՈՆԻ

Տիկին Երկու ՇԵՆԻՓԵՆՆԵ - ՓԱՐԱՅԵԱՆԻ ՄԱՆՈՐԱՆ ԱՌՔԻԻ

ՄԻՒԱՌՈ - Տէր եւ Տիկին Զորեգարբի պաշտօն 500 Ֆ - Կը ներկեն « Յառաջ » յարգուածներ:

« ԵԱՌԱՋ »-Ի ԲԱՐԳԱՄԱՆԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԵ ՆՈՒՐՈՆ

Վիկին - Պ. Աճարեան Մարդկեան 500 Ֆ. Անե քիւրիկին - Պ. Զորեգարբի Ստուստը 150 Ֆ.:

Imprimé sur les Presses du Journal «Eranik» 83, rue d'Hauteville - 75010 Paris Commission Paritaire: No 8820

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐ ՏԻԿԵԱՆՑ ԵՐԿԱՍԵՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

1985 - 1986 ՏԱՐԵՆԵՐԱՆ

Գրողատեր Տիկինն ընկաւ վարձարի 1985 - 1986 տարեշրջանի արձապարտութիւնները միտած են: Կարձարար ածի ժամկետով, նախապէս կըրթարան եւ երկրորդականի 6-րդ, 5-րդ եւ 4-րդ դասարանները:

Իրենաւարձեալ աշխատութիւնը կը կատարուի հետեւեալ չրջաններու մէջ. -

Անուշիկ, Վիկին իր Պէլ, Կուսիճիկ, Օրիկ առ Պառ, Սեփրան, Լիւրի - Կարեան, Մոսիկեան, Վիկին, Տրանի, Ռոսիճիկ, Կանիկ, Փարիկ 20-րդ:

Վարձարանի կը պահէ զիւրեքմիկ բաժնիք:

Ինկին տարեշրջան. - 1, Պառ, Կարեան տեւ Նոս, 93340 իր Ռիկին, Երկուարբիճիկ Ուրեգի, առաւտեանի ժամը 10-ին մէջ, կէտքի ետք ժամը 17: Հետեւեալ - 881 - 01 - 72:

ԿԱՐՈՑ ԽԱՋ

ՊԵՆՏԻՆԵՐԻՆԻ կայանի արձապարտութիւնները Օգոստոս ամսեան համար 6-ին 14 տարեկան կայանի եւ 14-ին 16-ուկէն տարեկան պատանեկան համարի համար:

Ինկին - Կապույտ կաշի զաւակները ամէն առաւտ, թաղի Հիւրեքմիկ եւ Զորեգարբի կէտքի յետոյ:

17, Rue Bleue - 75009 Paris

Հեռ. - 824 - 46 - 57 եւ 574 - 34 - 78

եւ ժառանգիչներու պատարտաւորութիւն:

L' U. C. F. A. F. présente

CŒUR & MÉMOIRE

SPECTACLE poétique à itinéraire sentimental, rendent hommage à leurs

2 VOIX COMÉDIENNES CULTURES

POESIE
COMEDIE
MELODIE

Mise en scène Roger Marc LA CHASSAGNE -
— Conception J. et M. CARPENTIER —

SAMEDI 1er JUIN A 20 H 30
— THEATRE de PARIS (petite salle) —
15, rue Blanche - Paris 9e - Mo. Trinité

Billets : 100 Frs. et 60 Frs.

Réservation :
Théâtre de Paris : Au guichet
ou par téléphone : 280 - 09 - 30

FÊTE DES MÈRES

Dimanche 2 Juin

Le Comité des Dames de l'Eglise Apostolique arménienne de Paris organise à cette occasion un déjeuner familial après la Messe, présidé par Monseigneur Kude Nakachian.

Les places étant limitées, veuillez réserver en téléphonant le soir après 19h 30 :

— au 574 - 34 - 78
— au 757 - 65 - 38

Adultes = 100 Frs.
Enfants = Jusqu'à 12 ans — 50 Frs.

HAY'S CLUB

U. G. A. B.

33, Cours Pierre - Puget - 13006 Marseille

Tél. : 37 - 75 - 97

SAMEDI 25 MAI A 20 H 30

CONCERT

par
L'ENSEMBLE INSTRUMENTAL
TRADITIONNEL ARMÉNIEN

Direction : JEAN-PIERRE NERCAKIAN

Disque U. G. A. B. - France

au siège de l' U. G. A. B.

33, Cours Pierre - Puget - 13006 MARSEILLE

RESERVATION :
U. G. A. B. : Tél : 37 - 75 - 97
Richard DAKARIAN : Tél. : 90 - 66 - 28

ԵՐԱՅԱԿԱՆ

Տիկին Սուրբիկ կամրէնտիքանի ժառանգ առնելով իրեն ինկղից պարծառեալ համար փոխան Յարիկի 200-ական քրանց ներքաւ են: - Տէր եւ Տիկին Պարեկ Սարգիս, Տէր եւ Տիկին Վարդան Սարգիս, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Սարգիս, Տէր եւ Տիկին Նապրէթ Տէրմեան, Տէր եւ Տիկին Նուր Սարգիս, Տէր եւ Տիկին Մարգարիտ:

L'OFFICE NATIONAL DE LA CULTURE ET DES TRADITIONS ARMÉNIENNES

(Président d'honneur M. Alain POHER, Président du Sénat)

organise

du 7 au 21 Août

avec la participation de Gérard Stephanesco

son

7ème Pèlerinage en Roumanie aux Monuments et aux Eglises Arméniennes (du XIV au XIX s.)

ainsi qu'aux Monastères orthodoxes roumains avec leur splendide peinture extérieure relatant la vie du Christ, l'enfer ou le siège de Constantinople par les Turcs.

RENSEIGNEMENTS et DOCUMENTATIONS :

Ecrire (en indiquant votre No. de téléphone)

à l'OFFICE NATIONAL DE LA CULTURE ET DES TRADITIONS ARMÉNIENNES : 16, rue José Maria de Heredia - 75007 PARIS

LA SOURCE

CENTRE DE VACANCES DES EGLISES EVANGELIQUES ARMÉNIENNES

Haute - Savoie. 900 m. d'altitude. Pour enfants de 7 à 14 ans.

Du 2 au 22 Juillet. Prix : 1700 Frs.

- Découverte de la nature : faune, flore, astronomie.
- Découverte de la géographie de l'Arménie et apprentissage de la langue arménienne.
- Découverte du Dieu Créateur et de la nature dans la Bible.

DIRECTION : Boghos HALADJIAN et Pasteur Gilbert LEONIAN.

Renseignements et inscriptions :

LA SOURCE / 4, rue Paul Diday - 69003 LYON

Tél : (7) 889 - 28 07 / (75) 43 - 62 - 59

— L'UNION CULTURELLE DES ARMÉNIENS DE FRANCE —

vous propose plusieurs voyages en

Arménie

TRANSTOURS

— 25, rue d'Argenteuil - 75001 PARIS — Tél: 261-58-28 —

PARIS

DU 08 JUIN AU 23 JUIN 16 jours dont 14 à Erevan	DU 6 JUILLET AU 20 JUILLET 15 jours dont 4 à Kiev et 11 à Erevan	DU 10 AOÛT AU 25 AOÛT 16 jours dont 3 à Leningrad et 12 à Erevan
08 Juin Paris/Moscou 09 Juin Moscou/Erevan 10 au 22 Juin Erevan 22 Juin Erevan/Moscou 23 Juin Moscou/Paris	06 Juillet 07 Juillet Paris/Kiev 08 Juillet Kiev/Erevan 09 au 19 Juillet Erevan/Kiev 20 Juillet Kiev/Paris	10 Août Paris/Leningrad 11 Août Leningrad 12 Août Leningrad 13 au 24 Août Leningrad/Erevan 24 Août Erevan/Moscou 25 Août Moscou/Paris
7400 F.	7400 F.	6500 F.

DU 07 SEPT. AU 21 SEPT.
15 jours
dont 4 à Kiev et 11 à Erevan

07 Septembre Paris/Kiev
08 Septembre Kiev
09 Septembre Kiev/Erevan
09 au 20 Septembre Erevan
20 Septembre Erevan/Kiev
21 Septembre Kiev/Paris

5000 F.

DU 5 OCT. AU 20 OCT.
16 jours dont 14 à Erevan

05 Octobre Paris/Moscou
06 Octobre Moscou/Erevan
07 au 19 Octobre Erevan
19 Octobre Erevan/Moscou
20 Octobre Moscou/Paris

6000 F.

MARSEILLE

DU 17 AOÛT AU 30 AOÛT 14 jours dont 12 à Erevan	DU 07 SEPT. AU 20 SEPT. 14 jours dont 12 à Erevan
17 Août Marseille/Moscou 18 Août Moscou/Erevan 18 au 29 Août Erevan 29 Août Erevan/Moscou 30 Août Moscou/Marseille	07 Sept. Marseille/Moscou 08 Sept. Moscou/Erevan 09 au 19 Sept. Erevan 19 Sept. Erevan/Moscou 20 Sept. Moscou/Marseille
7100 F.	7100 F.

Մամաւանդիւրեանց համար զինքն՝ Զ. Արեւմտեանի
11, rue du Bassin - 13012 Marseille — Tél: (91) 93-04-90 ou (42) 83-31-55

ՏՐԱՎԱՄԱՆՆԵՐԸ պահելով հանդերձ
խորհրդային ժամանակների մրցակիցը (15-
ի վր, մաթր դուրս, տարեկան) նույն
հաստի ցան քան տարի առաջ: 1963-ին
է վր, սպորտումը երթույթով կ'իջնէ, մա-
նաստացի զինիկ վեռնիկ վրայ: Ընտանիկե-
րու խմբիկ ծախքերուն մէջ, զինիկ
88,4%-ը (1960) իշմմ է 46,3%-ի (1983)
մէջ գործերի սպարտմը աւելցած է
իւրեղի նաեւ ունիվէրսի:

(Եսթ. Ա. էջեր)

Երբ Քաջիկ և Ուշանիկը Փոքր Բեր-
կերու մէջ:

Ստորագրողներն էլ կան Նու-հրեզի,
Բոսիմանի, ծ. Ուշանիկի, Գորմ-
պիտ, Գալիֆորմիայի և այլ համայն-
քանների և պատմութեան գրասիրտներ:
Ամեն յայտնի կողմ ձեռնարկներն ու
պատմականութեան պատմութիւնը լցնելն
է փորձելով բանական, կը շարունակեն
«Էսթի» անմիջապէս որ ցորակի կողմ
բաշտակներն էլ լցնում են Վարդան զմէ
մարդկային վարձարկութեան օրը արտա-
յալութեան, սակայն համայնքն չեն
անոր շարունակութեան, ուր 1915 - 1923
Ռուսականներու միջև Քաջիկի մէջ ընա-
ջնջումը Հայերու ողբերգութիւնը կը նա-
խատեսուի: Որովհետեւ չու թէ՛ «Էսթի»
նշանի և թէ «Էսթի» մասին է հա-
մար:

Ստորագրողներն ան փորձաբեր
ապա կուտան իրենց տեսակէր այս մա-
սին - «Այս շրջանի որ այսօր կը կոչուի
Քաջիկի Հարապատկութիւն, անկ քրա-
ւած է մէկ մասին վրայ այն ընդարձակ
հարապատկութիւն ուր 14-րդ դարէն 1922 դա-
րաթիւն ունեցաւ բացառաւ որ բացակա-
րու Օսմանեան կայսրութիւնը: Ձայն ու
ներկայ Քաջիկեան նշանակութիւնը, Հայա-
պատկութիւնն ու Ասորի Հարապատկու-
թիւնը չիտիւնուի համար որ սկսած էր կը
լայ: 1922-ին վերջ արտու է օսմանեան
կայսրութեան, ու 1923-ին հիմնուած
Քաջիկի Հարապատկութիւնը: Կայսրու-
թեան հոգեւորական վրայ այսօր հարապատկու-
թեան հոգեւորական է միջև: Հիսթորիայի Արքիեպի-
ս. Միքէլ Սախ, 25 երկիրներ կան: Քաջի-
կա աստիճանի մէկն է միայն: Կարելի է
օսմանեան շրջանին պատմական որեւէ
հոգեւոր պատմականութեան նկատել զայն:

Արքիեպիսկոպոս Կրիստոսեան յայտնելով
Հայերէն թէ իրենց նպատակը է Հայե-
րու տառապանքը արհամարհել, թաժ են
թէ զիջել է նկատի ունենալ նաեւ մա-
մուտեան ընկալութեան կրօն շարա-
րանքը: Ամեն նպատակն է մէկ լեռայ անկ
կը արտի Ա. Կաթարհամարտի ընթացքին
տեղով անկախ պայմաններուն, (քա-
յաւանքի քրիստոնեաներու և իսլամներու
միջև, սով. համայնքներ, թշուառու-
թիւն, մահեր):

Անկէ ետք չի մոռցուիլ նաեւ զանազան
արխիւներու մէջ կատարուելիք անհրա-
մէպ պրոյեկտները, հարցը լուսարար-
ութեան համար, ու նամար կը վերանայ
Պատմութիւնը կը կերտուի պատկան
ու յաջապահան մարդոց կողմէ ու գիտ-
նականները զրկ կ'անեն զայն: Օսման-
եան - հայկական պատմութիւնը այսօր
արհամարհելու վէճերու նիւթ է պատմաբան-
ներու միջև, որոնց մէջ մասը համա-
մայն է թիւ 192 ընտանեան անոր քր-
ւակներու պիտէ մասը պատմական ա-
նապա հետազոտութիւններու և անկերի-
կան օրէնքի մարմիններու վարկին
տեղով:

ՏԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՏԻՆԻ - Մարտիկի Հայ - Մշակութի
Տան վարչութիւնը կը խորհրդ ցուցանուի -
թիւները կը յայտնէ Տէր և Տիկին Սու-
րեն Փափաքանին, Տիկին Անահիտ Փա-
փաքանին և զաւակներու և բոլոր ըն-
տանական պարգատներուն:

ԳԵՂԱՆ ԵՆԻՒԹԻՆԸ - ՓԱՓԱՅՆԻՒՆԻ
մահուան անթիւմ:

FÊTE DES MÈRES

Dimanche 2 Juin
Le Comité des Dames de l'Eglise Apo-
stolique arménienne de Paris organise
à cette occasion un déjeuner familial
après la Messe, présidé par Monseigneur
Kude Nakachian.
Les places étant limitées, veuillez ré-
server en téléphonant le soir après
19h 30 :
— au 574 - 34 - 78
— au 757 - 65 - 38
Adultes = 100 Frs.
Enfants = Jusqu'à 12 ans - 50 Frs.
* * * * *

Imprimé sur les Presses du Journal «Hierarch»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: No 53935

ԿԱՊՈՑ ՄԱՋ

ՊԵՆՏԱՆԻՆԻ կայանի արձանագրու-
թիւնները Օդոստու ամառան
համար 6-էն 14 տարեկան կա-
յանի և 14-էն 16-ուկ տարեկան պա-
տանեան համարի համար:

Գիմիկ - Կարգու իշտի քրտանեան
թիւնն առաւու, բայց Հիմիկարթի և
Եւրպի կէտրի լեռայ:

17, Rue Bleue — 75009 Paris

Հեռ. — 824 - 46 - 57 և 574 - 34 - 78

և ժամանակներու պատմականութե-
աներն:

Լիմի

ՊԵՆՏԱՆԻՆԻ կայանի արձանագրու-
թիւնները Օդոստու ամառան
ներու համար 6-էն 14 տարեկան կա-
յանի և 14-էն 16-ուկ տարեկան պա-
տանեան համարի համար:

Գիմիկ - Լիմի կարգու իշտի ժամ
նաեւ Հիմիկարթի, կէս օրէ վերջ մամը
14-էն մինչև 5, Լիմի Արդարին ճան
արտու:

40, rue d'Arménie — LYON 3^e

ՍԱՄՈՒԷԼ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բացում են արձանագրութիւնները
1985 - 1986 տարեշրջանին համար: Հա-
րեքի և յալապոյն կրթութեան մը հա-
մար, գրեկէք -

Collège Arménien Samuel Moorat
26, rue Troyon — 92310 Stèvres
Հեռուածք - 534 - 68 - 28

Գրեկուտին միայն ուսումի յարմա-
րութիւն ունեցող բարեկրթ պատանի-
ներն էին: 13 տարեկան:

Տարեկանի գրութիւններ, ու-
սումի մէջ յառաջագնէ թեկնածու-
րու:

Ս. ԽԱԶ ԴՊՐԵՎԱՆԻ

ՀՐԱՊԻՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՐՈՂՈՒԹԻ
Ս. Խազ Դպրեւանի գրութիւնը տես-
կանացի կը համարարանկարներուն
միջև:

Պատարակ և հոգեւորական պաշտոն
միջև թիւն Գ. տարեկանին առթիւ:
Միտման փա տարի կը հրապարակ իր
անդադարի Մարտիկ և տարեկան ընդ-
հանուր համարագրութիւն ներկայ գտնու-
լու, հետեւող յայտարարութիւն -

1- Մայիս 26, պատարակ և հոգեւոր-
ական պաշտոն Մարտիկ Սրբոց
Քաջիկեանց Մայր Եկեղեցու մէջ:

Կր պատարակէ
ԽԱԶԻՎԻՐ. ՊԱՐՏԱՆԸ
Իսկ հոգեւորական պաշտոն կը կա-
տարակ Դպրեւանի հիմնարկի կողմէ -
կայմարտի:

ԳԻՐԻՎԻՐ, ԱՐԲ. ԽԱԶՍՏՈՒՐԵԱՆԻ
մահուան անթիւմ և խնամակարներու
հոգեւորական: Պատարակելու ետք հաշ:

2- Մայիս 27, ընդհանուր Ժողով Մար-
տիկ Սրբոց Եկեղեցու Մարտիկի Տան
արտին մէջ, մամը 10-էն սկսելու:
Օրակարգ -

Ա. - Տեղեկագրութիւն 1984 տարեշրջա-
նին:

Բ. - Եւր առաջարկներ:
Գ. - Վարչութեան նոր ընտրութիւն:

ԵՐԱՐԱԿԱԼԻ

Կապու իշտի Գանձու - Գանձի մա-
նակից Հորհրդակալութեան տապալ է
500 Յ. Զափարեան ընտանեկ իրենց կր-
թութիւնը (Լույս) Բիւրեւանի
մահուան առթիւ (Պէրլի), և իսկին
ցուցակութիւնները կը յայտնէ Զափար-
եան ընտանեկին:

X

Փարիզի Հայ Մշակութի Տանը Հոր-
հրդակալութեան տապալ է 500 Յ. Տէր և
Տիկին Էփրանեանի փոխան ծաղիկեղանի
Տիկին Աննի Բիլիկեանի մահուան առ-
թիւ:

ԿԱՍԻ ՌԻՆԵԱԼ

Սամուէլ և Սամուէլ - Վարձարանի
Մարտիկարդութիւններ ամառանի հա-
յեւ, Կրթական, Եւրպի, 23, մամը
16-30-ին:

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ-ՄԿՐՏԻՉ ՓԱՐԻՉ

Չորեքշաբթի օր, Մայիս 22 յիշատակ
է աշխարհագրային և գործարարական Հա-
յոց, որի կատարեցան ի նկատարումով
Մարտիկարդութիւն 1918 ամի, վառն հառա-
յայ և կայքին:

Այս առթիւ, Փարիզի Ս. Յովհաննէս -
Մկրտիչ Մայր Եկեղեցու մէջ, երեկոյ -
եան ժամը 6-ին, մամարու հոգեւորական
կը կատարուի Մարտիկարդութեան նախապա-
ններու համար:

Ս. ՅԱՎՈՐ - ԼԻՄԻ

ՏՈՆ ՀՈՂԵԳԱԼԱՏԵԱՆ

Կրթական, Մայիս 26-ին, Հոգեւորական
եան տանին առթիւ, Լիմի Ս. Եկեղեցու
Մայր Եկեղեցու մէջ տեղի գիտի տա-
նող Եկեղեցուական Ս. Պատարակ:
Կը պատարակել և կը բացուի
ՆԱՐԿԱՆ ԵՊԻՍԿՈՒՆ ԶԱՐԻՄԸ
Պատարակը բացմանը կը կատարուի
Բերն կը կատարուի Եկեղեցուական
Երջանութիւնը, զիմարտութեան
Յովհաննէս Պէրլիկեանի:

GRAND BAL DE L'UJA ALFORTVILLE

Samedi 1er Juin de 21 h à l'aube
Salle PALAIS DE TOULON, rue de Rome, ALFORTVILLE
animé par l'orchestre

GAIDZAG'S

le grand chanteur organiste **PIERRE**
l'orchestre folklorique arménien du restaurant SEVAN
BOUZOUKI et chanteurs grecs et la participation de **BEDIK**

TOMBOLA — BUFFET

Pour réserver, téléphoner : 376 - 32 - 19
375 - 61 - 35
368 - 74 - 70
355 - 62 - 50

HAY'S CLUB

U. G. A. B.
33, Cours Pierre - Puget — 13006 Marseille
Tél. : 37 - 75 - 97
SAMEDI 25 MAI A 20 H 30

CONCERT

par
L'ENSEMBLE INSTRUMENTAL
TRADITIONNEL ARMÉNIEN
Direction : JEAN-PIERRE NERGARIAN
Disque U. G. A. B. - France
au siège de l'U. G. A. B.
33, Cours Pierre - Puget — 13006 MARSEILLE
RESERVATION :
U. G. A. B. : Tél. : 37 - 75 - 97
Richard DAKARIAN : Tél. : 90 - 66 - 28

Cabinet TERZIYAN

TOUTES ASSURANCES TOUTES COMPAGNIES
21, rue Lamartine, 75009 Paris
tél. 282 01 41+

Ապանովագրական Չոր հարցերուն համար մի վարանիկի դիմելու մեղի

ՄԱՐՏԻՆԻ Զ. Բ. Բ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՄՍՈՒՆԱՅԻՆ ՀԱՄԲԱՐԸ

7 - 16 տարեկան երկու տեղի աշակերտներու համար:
Հոյն Մարտիկի Գալ Գալարեանի մամը, ուր զիմ. Կապիկ: Պատա-
կան նորարարաց արդիական արտադրութեան օժտուած հասա-
տիկներն էր մէջ, վիճակայ մտնիթներու և պատմականութեան
ու հոգեւորական տեղ:
Հայկական միջնակարգ - երգ - պար - հայերէն զաս - հանձնի
անունները:
Մարտիկի յայտնի մամարու մարգարայրի:
Արձանագրութեան և մամարանկարներուն համար դիմել:
Զ. Բ. Բ. ՄԻՈՒԹԻՆԻ - ՄԱՐՏԻՆԻ - հեռուածք - 37 - 75 - 97
79 - 80 - 34

Նոյն օրը տեղի ունեցած է Սովետական Հրապարակ մէջ «Զէլթու» հանդարտան տպի եւ Ջալուսիաններու համադրութի բացակայէ։ Չարդ հանդարտութիւններու մասնակցած են Հայաստանի կուսակցական պետական ղեկավար զգժրերը։ Հանրապարտեղ ժրն ալ բացառած է Երեւան Օրդնիկիճէ շրջանը։

Ի ՑԻՆԱՍԱԿ

Տարաբաթի Գեղամ Պողոսյանի լեռնասերին, իր ջուրը որսւ գտնար մը կը տրամադրէ Վատառնին, ի գետառու-թիւն թերթին զանազանայ գործու-նելութեան:

ՓՈՒՄԱՆ ԵՄԱԿԵՊԱՍԱԿ

Մանգրէն՝ Տէր և Տիկին Թ. Կարեղ-եան իրենց կորը՝ Ասրգիւ Յ. Գրուշանի (Պէլլուրի), Փարիզ մեծածո՛ մահուան առթիւ 200-տարեան մ. կը նուիրեն Արար-ախանին, Կարաբոյ իւշին, Նիւի Ս. Ստուրածանին եկեղեցւոյ, «Ախարհիկ (ստանդ Վատառնին) և Վատառնին»:

«ՅԱՄԱՏ»Ի ԲԱՐԳԱՎԱՏԱՆԸ ՆԱՄԱՐ 4Ը ՆՈՒՐԻՆԵՆ

ՓՕ. Տիկին Ս. Պետիկեան 500 մ. :
Ռիւիւթիւն. Պ. Քէլեան 300 մ. :
Քիւշիւն. Պ. Տ. Պալաւքեան 100 մ. :
ՇԱՄԻԼ. Պ. Տ. Պալեան 50 մ. :

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կարգաւ իւշի Շախիկ մահաւորի
ցտակցութիւնները կը յայտն թերթի
«Տ» Տիրուհի Գանթարանի իր նոր ծա-
ւան առթիւ :

Ս. ՅԱԿՈԲ — ԼՈՒՆ

ՏՕՆ ՀՈԳԵԿԱՍՏԵԱՆ

Կիրակի, Մայիս 26-ին, Հոգեպաշտու-եան տօնին առթիւ, Լիւնի Ս. Յակոբ Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունե-նայ Նախնայորդեան Ս. Պատարաւ :

Կը պատարաւ և կը բարոյի ՆՈՐՎԱՆ, ԵՊԻՍԿ. ՋԱԲԱՄԵԱՆ

Պատարաւ բարձրանին երկեղեցու-թիւնը կը կատարէ եկեղեցւոյ Կամուսա-երդախումբը, զեկամարտեամբ՝ Պ. Յովհաննէս Պրէկրէանի :

ՊԵՏԱՐԱՆ

ՄՐԱՄՈՐԱՆՍԻԻ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՏԱՆ ՄԱՏՈՒԹԻՆ ՄԻՋ

Մոնթօրանի Հանգստեան Տան մա-տուցին մէջ պատարաւ կը մատուցուի՝

Շաբաթ, Մայիս 25, ժամը՝ 10-45-ին :

Կը պատարաւ ՄԱՐՏՈՊ ՔՆՆՅ. ԺԱՄԿՈՅԵԱՆ

Կը հրախորն Հանգստեան Տան բնա-կէնքերուն ընտանեկան պարզանքներ ու բարեպաշտ հաստատեալները :

le CENTRE de RECHERCHES sur la DIASPORA ARMENIENNE
participe sous le haut patronage du Ministère de la Culture
AUX JOURNEES DE

DIALOGUE POUR LES CULTURES

DU 27 MAI AU 30 MAI

PROGRAMME :

- 27 MAI : de 15h à 22h — à l'Institut Kurde - 106, rue La Fayette
75010 PARIS - Métro : Poissonnière
— Exposition photographique sur l'Ethnocide.
28 MAI : de 18h30 à 21h30 — au Centre de Documentation Arménien
36, rue de Trévis - 75009 PARIS - Métro : Cadet
— Signature de livres :
MAREK HALTER — Les mémoires d'Abraham
SANDRA JAYAT — Poèmes et peintures tziganes.
SERGE AFANASYAN : La Victoire de Sardarabad
— Inauguration de l'exposition :
Les Arméniens : Génocide et Ethnocide.
— Vidéos sur l'Afrique du Sud, le Kurdistan, un village juif
en Pologne.
— Chants Berbères d'AMAR SARSOU
29 MAI : à partir de 20h30 — au Carrefour de la Différence
170, rue Charonne - 75011 PARIS - Métro : Charonne
— Table ronde : «Les droits de l'homme en France - la plu-
ralité des cultures».
Avec Harlem Desir, Dulcy September, Christian Rostequer,
Yves Ternon, etc... Animé par Jean Kehayan.
— Concerts dont STEPAN AKIAN.
30 MAI : à partir de 16h (en permanence), au Centre Rachy
30, Bld. du Port Royal - 75005 PARIS - Métro : Gobelins
— Diaporama : «Le génocide arménien et la première guerre
mondiales».
A 20H 30 : Les communautés face à la presse — Débat animé par
Ivan Levi.

ENTREES LIBRES

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅՐ

ի նպատակ

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐ ՏԻԿԵԱՆՆ
ԵՐԿՍԵՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՇԱԲԱԹ, ՑՈՒՆԻՍ 8, ԺԱՄԸ 20-30ԻՆ

DINER DANSANT DE L'ECOLE TEBROTZASSERE

SAMEDI 8 JUIN A 20 H 30

au CASINO d'ENGHIEN
95890 Enghien - les - Bains

La soirée sera animée par l'orchestre

SARDARABAD

Réservation : Tél. 381-01-72

Tenue de soirée

ARMENIE 1985

Départ PARIS/PARIS

du 28 juin au 11 juillet 6770 F
du 20 juillet au 03 août 6770 F
du 03 août au 17 août 6800 F
du 18 août au 31 août 6800 F
du 06 septembre au 19 septembre 6770 F
du 20 septembre au 03 octobre 6710 F
du 04 octobre au 16 octobre 5760 F
du 27 décembre au 07 janvier 86 5390 F

Les prix mentionnés sont calculés au départ de PARIS avec un minimum de 20 participants

Consultez nous pour nos prix au départ de LYON et MARSEILLE ainsi que pour vos voyages individuels.

Nos prix comprennent :

— Transport aérien sur vols réguliers AIR FRANCE Paris/Moscou/Paris — Les vols intérieurs Moscou/Érevan/Moscou — Les hôtels en 1re catégorie : Cosmos et Arménia ou similaires — Sur base en chambre à deux lits, avec salle de bain et WC privé — Séjour en pension complète — Les transferts aéroport/hôtel/aéroport — Les excursions quotidiennes guidées avec assistance d'un accompagnateur de Paris à Paris.

Lic. A. 1037

Départ MARSEILLE/MARSEILLE

du 06 juillet au 19 juillet
du 10 août au 23 août
du 07 septembre au 20 septembre
du 14 septembre au 27 septembre
du 05 octobre au 18 octobre
du 02 novembre au 15 novembre
du 23 novembre au 06 décembre
du 28 décembre au 10 janvier 86

CIRCUITS

du 06 juillet au 19 juillet :
Moscou - Érevan - Tbilissi - Sotchi - Moscou.
du 10 août au 23 août :
Moscou - Érevan - Tbilissi - Leningrad.

MADELINE
CARPENTIER

NATHALIE
KERYAN

POESIE
COMEDIE
MELODIE

Mise en scène Roger Marc LA CHASSAGNE —

— Conception J. et M. CARPENTIER

SAMEDI 1er JUIN A 20 H 30

— THEATRE de PARIS (petite salle) —

15, rue Blanche - Paris 9e - Mo. Trinité

Billets : 100 Frs. et 60 Frs.

Réservation :

Théâtre de Paris : Au guichet

ou par téléphone : 280 - 09 - 30

RESTAURANT PORTO-HYDRA

SPECIALITES d'ASIE MINEURE

— Passage Montparnasse —

23, rue du Départ, 75014 Paris (métro Montparnasse)

accueil par Monsieur Berdj

TOUS LES SOIRS

AMBIANCE GRECQUE ET ARMENIENNE AVEC ORCHESTRE

GRANDE SALLE DE 80 PERSONNES

Disponible pour banquets, réceptions, mariage, etc., etc...

—Réservation : 321 - 89 - 60—

Parking assuré

Fermé le Lundi

Levon BAGDASSARIAN
SABERATOURS
31, rue d'Argenteuil
75001 PARIS
Tél. (1) 261-51-13

Varoujan SARKISSIAN
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. (7) 860-13-66

Jacques CHELEKIAN
LES COURRIERS
DU MONDE
63, Allée Léon Gambetta
13001 MARSEILLE
Tél. (91) 84-54-54
(91) 50-75-49

AIR FRANCE
Intourist
AEROFLOT
4U
AS

ԱՐԵՎԻԿԱՆԵՆ ԵՏՔ՝
ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ - ՊԵՅՐՈՒԹ

ԱՀԱՒՈՐ ՊԱՅԹՈՒՄ ՄԸ՝
" ԴԵՌԵՍԻ. 200 Վ ԻՐԱՒՈՐ

Ո՛ր որ Գեյրուժ կ'աղբի, Հաւանաբար
սրտն զսփոթէ երթալու պէտք չունի, դա-
րձաբար կազմելու համար թէ ի՞նչ կրնայ
լլալ զսփոթը: Ոչ տեսակ մնացած է
հոգիի, ոչ ալ ոճիրի, վայրագութեան,
արքայական:

Քժ. արժեանքով - Պերկոյ, Անտոն
Քժ. իր խաչով ի վերջնապես զե-
րառեմ են նախադրել են ճակնկալի գլու-
խը՝ իրենց կայանքները են գնա ծնունդ
ևս
Քժ. իրեն ար վերջնապես է, արաց
104-65 2004-197 է, Զորքաբերվի օր, ա-
նգիստ կոչում իր, օր նախադրե-
լիքները դրավորում առեր իր դրժերը
նախադրեմ առ նախադրեմ ունեցն
լ, արժեք ուրի, գլուխներ օր, արժե-
քները ձեռք, 1982 Սպանիոյ 14-ին
և արժեք նախադրեմ իր ձեռք ձեռն-
վա
Քժ. իր նախադրեմ, 55-65 60 իր նախադրե-
մ, նախադրեմ իր, անոց 55 15 մա-
ն և 200-է նախադրեմ իր նախադրեմ իր-
վա, արժեք նախադրեմ և իր
նախադրեմ, նախադրեմ նախադրեմ
նախադրեմ: Զննադրվի օր, ոչ ար-
դ ի կամ իր նախադրեմ:

Արեւմտեան կողմը, Պաղեստինցիներու
կնք հրետանին ալ օդուտ չէ ունեցած
ը լինէրու ձեռք չիյնան :

በህዝብ ሆስፒታል

իբ ՎԱԼԵՌԻՆ եղած հրաւրելի ֆրան-
սական կառավարման կողմէ, քառա-
յն ղեղադրելով և լեւափայտի իշխանու-
թեանը, ճանաչում, որ Զուպիկին
հանձնել հրաւրել, որպէսզի Վալտիկ մասնա-
կէն ձաքղային իրաւանց ռուրերը և
հնարաւոր ժողովուրդ (Փաղիք Մայիլը
n. 31): Մահովէ չ'ը Ստիպարնոսով
հարաւանաւան իրողէ փառա՛ ըլլա-
լի դեղի կարմըն Վերդուանալ: Միւր-
այլ, զոյգերեկի դրաշխուր, Ճիւրա-
նի ճիւրեղեակ մերժած և Ճրմանայի
հոյտը և ճիւրեղանի իրրկն պառնաւ
ած և Ճրմանայի զնեի և զինամիկը-
ի մեծաւոր պարտաւորութիւն:

ՃԱՆԻՒՄ իր ամառական բառերով ժամ-
ան ընթացքին, ընդունելության թէ արտա-
րիկ արտադրող է՝ ինչ որ իսրեկին էր
բացույթ, արտաձուլողը շատ աւելի պէտք
էր լուծել - Բարեկամություն ժամին, Ը-
սան թէ ծարր փոխել՝ չի նշանակել բա-
ղաբանություն ինչ փոխել: իր համարու-
թիւնը առանց Տնտեսական երկու ոչ - պե-
տական կառավարչության:

ՀԱՅԿ. ԲԱՆԱԶԵԿԻ
ԵՒ
ՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔՈՆԿՐԵՍՈՐ

Վերջին տարիներ համաձայն, հավերհան
հեղափոխության վերաբերյալ ծանոթ
խոսակցի ներկայացուցչներու հան-
դակարկման պետի գրուելի, երե-
ջակի մը, մայիս 21-ին: Հնամանիով
ուսացած մեր տեղեկութիւնաց հա-
մանքի մէջ ձգտողիկէ, ձգտողիկէ
ուրիշ ապա աղաղակ ալ յետամղու-
մբ կ'ընել: Յուշիկի կենտրոն
Վերջ ապա ձգտողիկցի տասնեակի մը խոր-
հանքարարներու շրջապատից պետի
հետ որոտահանում նստել պայքելէ:
Բարեկ

«ԱՐԱՐԱՏ» - «ԴՆԵՊՐ» ԽԱՂԸ (*)

Մայիլի 3-ին, Վերապառն էլ զարկեց
 զայն զհրեզուին՝ Բեհարաբ, որով ի
 գաղտնիք 3 չ աղբյուրներ, եղան
 ինքն Վերապառն մարգից, Եկկիսուս
 մեծանմ, իստեկով ժպտալով մայրն ի
 ի, թէ Երեսնակներն պարզապես անպա-
 տախմարման խորաբերկրիվ ժ. ցույց
 րկերով մե. Իրաքանդիկ գաղտնիքն
 (Ինչպե՛ս թուե՛ս յայնման) Բուրկով
 մե՛կ էլ քաղաքաբերկրիվ ունի, բայց ի
 մարգից, ապեղծվող ր Վերապառն
 ի գաղտնի վրայ 5 իստապառն, որովն
 մե. առաջին կախաղկին զերթն ունե-
 րաւ, անճարճա իրանդանդն ինքն
 աղաքեղան, իսկ ժպտեղծվող անդր
 Հաս իր յարմարիկն է. Բաբելի գործ-
 քութիւններով խուճալով ի մարմնի
 գաղտնի ուղերը. Առաջին կախաղկ
 Բեհարաբ 2 իսկ նշանակալ է. Երեքրդ
 կախաղկին Երեսնակներն խորճան
 մարգի, ստանիս արդէ իսկ Երեք. կով
 աղաքերի Բեհարաբ թաւանի ղ. Դարա-
 թիւն իր յարմարիցէ. Հասաղաքեղան
 Բեհարաբ աղբյուրն. Մամանդ ր Վե-
 րապառն ալ ր զույգարմարիկ է ի քաղմ
 իստաքիկ խաղաքաբերկրիվ մը.:

[illegible]

(*) Խաղին արդիւնքը տուած էինք «Յա-
նայ»ի Մայիս 16-ի քիւով :

ՀոՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐ
«ԴԻԻԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱԴԱՐԱՆ»ԻՆ ՄԻՋ

[illegible]

մէջ Ուրհ՝ Միութեան լիազօր ներկայացուցիչ Յակոբ Դաթեանի, ՄԱԿ-ի ապաջինման կոմիտէի (ՓՆՆԸ) խորհրդալի: ներկայացուցիչ Սեբէգի Իսթրէլեանի 30-ական քուտանանհետեւ նորոգելիւ Յ. Յունաստան Ուրհ՝ Միութեան ղեկաւարն սպառնալի վարած Ալեքսանդր Բեկդադեան ժաշուք:

Որբերգային ղեկավարությունն պատ-
մախեն մէջ յատուկ տեղ կը բռնէ։ Աւ-
տոն Կարաման, որ 1918 - 1937 թթական
ներսն զպետավարած է Կազակստանի
ժողովուրդի համալսարանում, իր նշանա-
վոր աշխատքն, այսպէս կ'ըսէ Որբ. Մու-
համեդ Կարամանը դարձունք ժողովրդա-
կամարբեր տեսչակը, ինչպէս նաեւ ղեկա-
վար է՝ Ահաճաճան, Բաբելը եւ Ջիմա-
տան։ Վլադիմիր Թալիբով (Տէր - Դեր)
գործաւն կ'ըսէ ղեկավար Մեմիդով
մէջ, ԶովՀաննիկ Թևեռնովը ղեկա-
վար է (1956 - 1958), Սուրբի Թովմա-
նովը 1960 - 1965 ղեկավար է Կիւսնայ
այսպ' լինի։

Այսօր ալ Հայ դիւանագէտներ դեպա-
նի պաշտօնով կարեւոր դեր իր խաղա-
ցորէ: Միւռնիւան արտաքին քաղաքախոս-
ութիւնն մէջ: Այսպէս, Ռոբէ, Միւռնիւ-
նի քաանպոլսի դեպաանն է Կանօ Ռուդա-
նան, Զիմպապուելի՝ Գէորգի Տէր - Ղա-
գարեանը, Թուրքի՝ Սերգէյ Եաճիգոր-
եան, Մալիի՝ Եղեանի Ներսիսով: Կա-
նանու ալ դիւանագէտներ, որոնց մասի-
նաբոլց խաղանքներուն մէջ:

X

«ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐԱՎԷՊԵՐ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒՆ

Երևանի մէջ «Ուսանողի Գրադարան» մասնաճաշարով լոյս տեսած է «Գերմանական նորակա նորակէպրե» հասարակածն, ուր բառ ժամանակակիցութեան, տեղ զատ զորոքներ կարելով իրեն կուտան ծածոքն նալոյ նորակէպրե զարգացման Գերման նիւթ մէջ: Հասարակոյնն մէջ առնուան եւ զորոքներ կեօքի է, Բլաշայի, Հովնաթան Շամաթայի եւ ուրեքն է: Գիրքին մէ տեղ զատած է նաեւ զուիցեքացի զրու կոթմքերն Բեկին եւ զիւլապան Ռոմէ եւ Ժիւլիէ Բո նորակէպրե:

മുൻകരുതല

ՊՈՐՀՐԴԱՅԻՆ 48-ՐԴ ԱԽՈՑԵՆՈՒԹԻՒՆ

«ԴԻՆԱՄՕ» ԹԻՖԼԻՍ - «ԱՐԱՐԱՏ»
ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Խորհրդային 48-րդ տոնկենտիման մեք-
ցալաբիլի էր վեցերորդ Հանրապետության Սև
կապույտ պիտի ունենար, ցամ ժամանակ
հարաջյգի, Ապրիլի 14-ին Ռիֆլիտի մէջ
տեղի ունէր «Դիմառօշի» հետ, սակայն իրա-
յիտանգուտան էր Մայիսի 22-ին: Երկու, Հան-
րապետութեան մերձ գտանձ Հաստաթար արդիւն-
քով (0 - 0), կողմերը ոչ մէկէ կող արժա-
նակի չով:

Այս խաղէն ետք եւ նախքան Մայիսի 28-ին «Կայրաթ» - «Արարատ» հանդիպումը, Երեւանցիները 8 կէտով կը գրաւէին դասաւորման 15-րդ տեղը:

Գծուար գործ է հայերեն բերքը հրապարակի Սփիւխէ մէջ. յայտարարէ զայն՝ քերթ քերթ քերթ շաւի, փառքի համբարի համար կրնայ ձեռնարկել շաւի գործերու, սակայն ո՛չ՝ քերթը մը իր պարզութիւն: Շաւիտի, փառքի, համբարի հնայէն ալ բան մը, աւելի՛ բան մը աւ հրքաժեշտ է որպէսզի մէկը հայ քերթը մը իր համարիքը գտնուի:

Ու ամսահամ սեր, նուիրում ու նա
կիրճալ շաղում «խեթեր» եր են բոլոր
նմով, որմով իրենց ողջ գլուխը դրած
«Հայ մամուլ» կոչումը ամենաբարձր
տակ: Խեթերուքիմ մը, որ հասարակ
Էր Բ․ Քէշեանի մը, Ս․ Լիփիարեանի
Պարոնեաներու, Զօպանեաներու եւ դ․
շատ մը ուրիշներու:

Սպառնելու մտա այս եզակի սեռին ժամանակակից ժամօր մեկ անունին է հռչակ չառտե՛նեմի՜ *«Մարմարիկ»* խմբագրությանը։ Բերքին 45-ամեակի կռիւն շատ քիտաբան ընթերցանի խօսք առնելու կ'ընէ իր մրցակիցը, *«Ժամանակ»* քերթ խմբագիր Արա Գոյ։ «Աղօթք լրջաւորման» մար պէտք է խոստովանելի քէ այժմէ, մորին Գ. Լատտու՛նեանին, *«Մարմարիկ»* արքի իր ոսկեկտրք։

Արտոնայի հազարամեկ վարչական հեղբու խառնվումներին մեջ պահել լատիստությունը, հաւառող, ամեն օր իսուզդի ընթերցողին, քերքի մէջ մեկուզել պայտանա մատարեանի տարբը, մինչեւ իսկ ամուժ՝ որոմէ եղաւ ժամնակ, առաւ տեւան տպուտցին «Մարտի» դէմ. ֆալսալիքի երիտաւարդն ու այս ամէնուն չգոնի գրականութիւն - վէպ գրել, բարոնցութիւն գրել քարգամուտքիւն ընել ետային՝ Ասիւ՝ կու տառը այլ չառնեարքին ազիւն:

Տակախն երկար ատեն իր վարձ
անկատար, գո՛րծը շարունակելի:

(*) Արփի թոթոյեան

«ՅԻԿԱՌՈ»
Ե Ի
ՀԻՒԿԱՅԻ ՄԱՀԸ
—X—
Հինգշաբթի, Մայիս 23-ին «Յիկառ»
վերհրատարակած էր, հարկի տարի
ապրիլի, 1885 Մայիս 23-ի, Երաթե-
ռան թի թիվն առջին էջը, որ կը հ-
ղորդէ Հիւկոյի մահը:

Մատուան պարագաները կը նկարագրուին: Տարբեր տատանումներ կ'ուզեն լրանալուները կը մտահանապաշտ կ'ընեն 130 անգամ անոյն (այսօր՝ 124 անգամ) վիճերը շնչով, 83 տարեկանին: Մայիս 14-ին, իր ճաշի հիւրն է՝ Ֆերսեանան, կ'էստիք ու անոր հրաշտեալ տանկէն կ'ընդգրկուին կողմէ, որ շրջով ձուռ արթնի կը տանի: Առեւի ուշ, րժեշկին իր քննէն, ու հիւանդ արթնի հետ, նկատան որ իջեալուով այլ տեղի: Ինք պարտաւոր չունի, Մայիս 16-ին իսկ, կ'ընէ՝ անկողան հեռ:

Կիրակոսեայ գրական իր յանձնում
մէջ, «Փիլիպոս» յօդուած մը կը հրատարակէ Նիկիոյ մէջ Ռուսներէ, քրիստոնէ
մէջ, Եւրոպայէ մը Լիւթերէ, խորագրում «Վերջ
մահաւոր», նկար մը Վերքիւր Հիւ
մահուան անկողինէ մէջ, որո՛ւ հեղինակ
է՛ նստաւր:

Ետքայնիւ ընթացքին, «Փիլիպոս»
պէտէ վերահրատարակէ ծաղիկազ
Հիւլիոյի նուիրում աչն ըստը յօդու
անկէն, որտեղ յայտարարում էն թերթի
մէջ 1850-էն գալար:

«ՅԱՌԱՋ»-Ի ԲԱՐՊԱԿԱՆԱՆԻ ՀԱՄԱՐ 4Ը ՆՈՒԻՐԵՆ

ԳՐԻՆՎԵՐՆ - ՊԻՍԵՐՔ - Այրի Տիկին
ՏԼՐ - ՅՈՒՆԻՆԵՐԻՆԻ 100 Ժ. :
ԼԻՍՆ. - Պ. Կ. Սահակյան 100 Ժ. :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՆԿԵՍԱԿԻ

Յովհաննես ՏԵՐ - Յովհաննեսյանի ծանոթ
տարիքով, փոխան ծաղկողակի, Այրի
Տիկին Արշալույս Գրիգորյան, ՏԼՐ և
Տիկին Վարդան Գրիգորյանի կր Նուրի
500 Ժ. Աղջառախյանի (տառաձև)
«Յուրաքանչյուր» :

Ա Ղ Գ Ա Տ Ա Խ Ն Ա Մ

ՀԱՆՔԱՆԱԿԱՆՆԵՐՆԵՐԻ ԲՆԵՐՈՒՄԻՆԻՐԻՆԻ
ՀԱՐՈՒՐ ԲՆԻՆԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Հայ Աղջառախյան ընկերակցության
տարեկան ընթացիկ ժողովրդական պաշտոն
Մայիս 30, Հինգշաբթի երեկոյան
ժամը 20-ին, ընկերակցության կենտրոնի
77 ուղի, Լաֆայետի, Փարիզ 9-րդ թաղա-
մաս : Կարևոր արևելագիր :
Աղջառախյանի կր խնդրում է ճշգրտա-
րար :

ԺՈՂՈՎԻՐԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նախաձեռնություն
ՄԱՐԻ ԵՆԵՂԵՆԻՆԻ
ՏԻՎԻՆԵՆ ԵՆԵՂԵՆԻՆԻՆԻ

Մայր եկեղեցու Տիկին Գրիգորյան
խորհրդի կողմից կազմակերպվող
Լսարաններու շարքին Հինգերորդ անգի
Կոնցերտի Մասնակցության արժեքի մեջ,
15 ուղի Ժամ - Կոնցերտ, Փարիզ 8-րդ :

Ուրբաթ օր, Մայիս 31-ին երեկոյան
ժամը 8-ը 8-ին :

Կր զատառախյան
ՄԻՐՈՒՆ ԳՐԱՐԱՊԵՏ ԳՐԱՐԱՊԵՏ

ՆիժՔ՝
Հայ եկեղեցական ժամերգութիւններու
ընթացքին խորհրդակցական արտայայտ-
ություններու բացատրություններ :

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

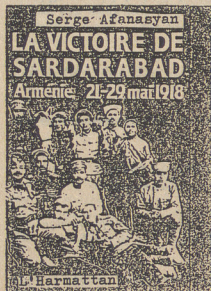
ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՐՈՒՄԻՆԻ ԼՍՈՒՆԻ Ժամանակի
կազմակերպող ընթացիկ ժողովի կր ՏԼՐ
բաժնի կր ընկերակցության շարքին,
Յուրաքանչյուր, կր օրի Ժամը 3-ին,
ԼՍՈՒՆԻ Աղջառախյանի ծան արժեքի : Կր խնդրում է
բոլոր ընկերակցություններին ներկայ գտնուի :

Vient de paraître aux Editions L'Harmattan, 7, rue de l'Ecole Polytechnique,
75005 PARIS — Tél. : 354 - 79 - 10

SERGE AFANASYAN

LA VICTOIRE DE SARDARABAD

(Arménie, Mai 1918)

L'ouvrage comporte 113 pages, 33 illustrations et 8 cartes, pour la plupart inédites ainsi qu'une biographie des principales personnalités de l'époque.

PRIX : 75 Frs.

En vente dans les librairies :

Palayan : 9, rue de Trévise, 75009 Paris
H. Samuelian : 51, rue Monsieur-le-Prince, 75006 Paris
Massis : 70, Cours Berriat, Grenoble
Décitre : 6, Place Bellecour, Lyon
Librairie Nouvelle : 32, Quai St. Antoine, Lyon
FNAC Marseille

et dans les Maisons de Culture arméniennes d'Alfortville, de Décines, de Marseille, etc.

OPTIMA Tours

ARMENIE

- 1985 -

— Du 20 Juillet au 3 Aout	6.780 F
— Du 3 au 17 Aout	6.780 F
— Du 17 au 31 Aout	6.780 F
— Du 31 Aout au 14 Septembre	6.780 F
— Du 14 au 28 Septembre	6.780 F
(tous ces voyages avec aller et retour par KIEV).	
— Du 17 au 31 Aout	7.050 F
(2 nuits à MOSCOU dont une à aller et une au retour).	

(Nos prix comprennent — le transport aérien, tous les transferts, la pension complète, le logement dans des hôtels de 1ère classe A en chambre double / bain, les excursions et visites mentionnées dans notre programme, l'ASSURANCE).

(Nos prix ne comprennent pas — la chambre individuelle, les boissons et les frais de nature personnelle, frais de visa 100 F.)

(Groupe minimum 20 inscriptions accompagnateur assuré par notre agence).

Renseignements et inscriptions:

PARIS

Madame COUMRYANTZ Sonia

OPTIMA TOURS

12, rue Vignon — 75009 PARIS

Tél : 742 - 10 - 35

LYON

OPTIMA TOURS

BOUDOVAN Gisèle

97, Boulevard des Belges

69006 LYON

Tél : (7) 865 - 94 - 16

du Lundi au Vendredi de 17h à 19h

Samedi : de 9h à 12h

U.C.A. 130

le CENTRE de RECHERCHES sur la DIASPORA ARMÉNIENNE
participe sous le haut patronage du Ministère de la Culture
AUX JOURNÉES DE

DIALOGUE POUR LES CULTURES

DU 27 MAI AU 30 MAI

PROGRAMME :

- 27 MAI : de 15h à 22h — à l'Institut Kurde - 106, rue La Fayette
75010 PARIS - Métro : Poissonnière
— Exposition photographique sur l'Ethnocide.
28 MAI : de 18h30 à 21h30 — au Centre de Documentation Arménien
36, rue de Trévise - 75009 PARIS - Métro : Cadet
— Signature de livres :
MAREK HALTER — Les mémoires d'Abraham
SANDRA JAYAT — Poèmes et peintures tziganes.
SERGE AFANASYAN : La Victoire de Sardarabad
— Inauguration de l'exposition :
Les Arméniens : Génocide et Ethnocide.
— Vidéos sur l'Afrique du Sud, le Kurdistan, un village juif
en Pologne.
— Chants Berbères d'AMAR SARSOU
29 MAI : à partir de 20h30 - au Carrefour de la Différence
170, rue Charonne - 75011 PARIS - Métro : Charonne
— Table ronde : « Les droits de l'homme en France - la plu-
ralité des cultures ».
Avec Harlem Desir, Daley September, Christian Rostequer,
Yves Ternon, etc... Animé par Jean Kehayan.
— Concerts dont STEPAN AKIAN.
30 MAI : à partir de 16h (en permanence), au Centre Rachi
30, Bld. du Port Royal - 75005 PARIS - Métro : Gobelins
— Diaporama : « Le génocide arménien et la première guerre
mondiale ».
A 20H 30 : Les communautés face à la presse — Débat animé par
Ivan Levi.

ENTREES LIBRES

DÉPART SPÉCIAL

en ARMÉNIE

DU 14 AU 27 JUIN

DÉPART : PARIS - LYON - MARSEILLE

DERNIÈRE DATE D'INSCRIPTION
1er JUIN

Levon BAGDASSARIAN SABERATOUS 31, rue d'Argenteuil 75001 PARIS Tél. (1) 261 - 51 - 13	Varoujan SARKISSIAN SEVAN VOYAGES 48, Cours de la Liberté 69003 LYON Tél. (7) 860 - 13 - 66	Jacques CHELEKIAN LES COURRIERS DU MONDE 63, Allée Léon Gambetta 13001 MARSEILLE Tél. (91) 84 - 54 - 54 (91) 50 - 75 - 49
---	---	---

AIR FRANCE

TOURIST

Intourist

AEROFLOT

U.S.

AFS

GRAND BAL DE L'UJA ALFORTVILLE

Samedi 1er Juin de 21 h à l'aube
Salle PALAIS DE TOULON, rue de Rome, ALFORTVILLE
animé par l'orchestre

GAIDZAG'S

le grand chanteur organisateur PIERRE

l'orchestre folklorique arménien du restaurant SEVAN

BOUZOUKI et chanteurs grecs et la participation de BEDIK

TOMBOLA — BUFFET

Pour réserver, téléphoner : 376 - 32 - 19

375 - 61 - 35

368 - 74 - 70

355 - 62 - 50

Մայիս 28-ի իր թիւին մէջ, «Յիկանո» (Անիի Գրիկէ) կ'աղագրապատար իր կողմէ, զին, եւ իր մասնաճոխ թիւներ կը յայտնէ, որ Համալսմամբ ճշմարիտ տակ, Մոսկովի Ֆիլմը, որ «պարկէշտօրն» կը պատմէ իսանէ բոլոր Հարցումներուն, ազգիութիւնը Այս ամբողջը ցոյց կուտայ թէ մէկ անհրաժեշտ չէ Հին Հնէր քրքրել...

ԱՆՆ - ԹԵՔԻԷՆ
Ս. ԳԻՐԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԿՈՍ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՐ ՊԱՏՐԱՐԳ
Ս. ԳԻՐԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ ԵՆԵՂԵՑԻՈՅ
ՕՆՄԻՄ Ա. ՏԱՐԵՂԱՐԶԻ ԱՌԻԹՈՎ

Յունիս 2, Կերպի, առաւանս ժամը
10-30-ին, Եկեղեցւոյ Օծան Ա. տարև
գարձի տախտակ, կը ժամուցորի հանդի -
սարս պատարագ:

Կը պատարագէ կը բարոզէ
ՆՈՐԱՅԷՆ ԵՊԻՍԿՈՍՈՍ ՉԱՔԱՐԵՆԷՆ
Այս առթիւ, յաւարտ պատարագի, կը
կատարուի հոգեհանգստան պաշտօն՝ Ի
խլաւան Եկեղեցւոյ ըստերաներ՝ Տէր
և Տիկին՝

ԳԻՐԳՈՐ ԵՒ ՍԻՐԱՐՓԻ ԹՈՎՄԱՆԵԱՆԻ
Նոյն առնե արեւատուիկան աղօթք և
աղակներ կը կատարուի Եկեղեցւոյ
միւս բոլոր բարերարներուն և ստորադո-
ւերուն համար:

Ս. պատարագի երգեցողութիւնը կը
կատարուի Լեւոն Ս. Յակոբ Եկեղեցւոյ
«Պոխաս» երգչախումբի կողմէ, զիկա-
վարութեամբ՝ Պ. Յովհաննէ Պրկչէր -
Եանի:

Imprimé sur les Presses du Journal «Haratch»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: No 55535

Տէր և Տիկին Բեգանդ Պրկչէրեան,
Այրի Տիկին Պրկչէր Բարուն, Օր. Գրիգոր
Բարուն, Տէր և Տիկին Ժան Բրիգորեան
և զաւակները և ընտանեկան պարագայ-
ները ջանով կը ծանուցանեն իրենց գրով,
մօրաբայ և աղայանքի՝

Տիկին ՉԱՅԱՆՈՅԷ ԵՐԱՎԵՆԷՆ
(Դնելով՝ Պրկչէրեան)

ժամը, որ պատահեցաւ Մայիս 26-ին:
Յաջորդաբարութիւնը կը կատարուի,
Հնչուարքի Մայիս 30, ժամը 14-ին,
Պոստի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչէ Եկեղեցին
և ժամբնը կը փոխադրուի Այն - Ժիւ-
լիէնի գերեզմանատունը:

ASSEMBLEE Générale

«l'Union Compatriotique et Culturelle
des Arméniens d'Istanbul»
(U. C. C. A. I.)

241, avenue du 24 avril 1915
13012 Marseille

invite ses adhérents à participer
à l'ASSEMBLEE GENERALE
le Jeudi 6 Juin à 20h 30
dans la salle de l'Eglise arménienne
de Beaumont
Impasse des Monts, 13012 - Marseille

ՊԱՐԱՆՅԵՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

ի նպատակ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ
ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՇԱՐԱԹ, ՅՈՒՆԻՍ Տ, ԺԱՄԸ 20-30ԻՆ

DINER DANSANT DE L'ECOLE
TEBROTZASSERE

SAMEDI 8 JUIN A 20H 30

au CASINO d'ENGHIEN
95890 Enghien - les - Bains

La soirée sera animée par l'orchestre

SARDARABAD

Réservation : Tél. 381-01-72

Tenne de soirée

— L'UNION CULTURELLE DES ARMÉNIENS DE FRANCE —

vous propose plusieurs voyages en

Arménie
TRANSTOURS

— 25, rue d'Argenteuil - 75001 PARIS — Tél: 261-58-28 —

PARIS

DU 08 JUIN AU 23 JUIN
16 jours dont 14 à Evrean

08 Juin Paris/Moscou
09 Juin Moscou/Evran
10 au 22 Juin Evran
22 Juin Evran/Moscou
23 Juin Moscou/Paris

7400 F.

DU 07 SEPT. AU 21 SEPT.
15 jours
dont 4 à Kiev et 11 à Evran

07 Septembre Paris/Kiev
08 Septembre Kiev/Kiev
09 au 20 Septembre Evran
20 Septembre Evran/Kiev
21 Septembre Kiev/Paris

6500 F.

DU 6 JUILLET AU 20 JUILLET
15 jours
dont 4 à Kiev et 11 à Evran

06 Juillet Paris/Kiev
07 Juillet Kiev/Kiev
08 Juillet Kiev/Evran
09 au 19 Juillet Evran
19 Juillet Evran/Kiev
20 Juillet Kiev/Paris

6500 F.

DU 5 OCT. AU 20 OCT.
16 jours dont 14 à Evran

05 Octobre Paris/Moscou
06 Octobre Moscou/Evran
07 au 19 Octobre Evran
19 Octobre Evran/Moscou
20 Octobre Moscou/Paris

6000 F.

DU 10 AOÛT AU 25 AOÛT
16 jours dont 3 à Leningrad
et 12 à Evran

10 Août Paris/Leningrad
11 Août Leningrad
12 Août Leningrad/Evran
13 Août Evran
14 au 24 Août Evran
24 Août Evran/Moscou
25 Août Moscou/Paris

7700 F.

MARSEILLE

DU 17 AOÛT AU 30 AOÛT
14 jours dont 12 à Evran

17 Août Marseille/Moscou
18 Août Moscou/Evran
18 au 29 Août Evran
29 Août Evran/Moscou
30 Août Moscou/Marseille

7100 F.

DU 07 SEPT. AU 20 SEPT.
14 jours dont 12 à Evran

07 Sept. Marseille/Moscou
08 Sept. Moscou/Evran
09 au 19 Sept. Evran
19 Sept. Evran/Moscou
20 Sept. Moscou/Marseille

7100 F.

Մանրամասնութիւնը համար դիմել՝ Զ. Ալեքսանյանի

11, rue du Bassin - 13012 Marseille — Tél: (01) 93-04-90 ou (42) 83-31-55

CENTRE DE VACANCES

de la

CROIX ROUGE
ARMÉNIENNE

à Sainte-Honorine-des-Pertes

(Calvados)

à 700 m. de la mer

Baignade surveillée

Pour les enfants de 6 - 13 ans

Du 3 au 31 Juillet

Pour tous renseignements :

Tél : 985-36-53 ou (16/31) 21-77-63

×

Le Centre de Vacances sera ouvert
pour nos compatriotes de tous âges
AUX MOIS D'AOUT ET
DE SEPTEMBRE

Se rendre sur place par ses propres
moyens.

Itinéraire :

— par le rail : Par Turbotrain - Gare
Saint Lazare - Bayeux.

— Par la route: Autoroute de l'OUEST
Direction ROUEN, sortie CHAUF-
FOUR

EVREUX, LISIEUX, sortie CAEN
Direction CHERBOURG - BAYEUX.

PORT-en-BESSIN, SAINTE-HONO-
RINE-des-PERTES (Les Divettes).

à côté du Camping de la Hague

ՅՈՒՆԻՍՏԵՐ

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՅԻՆ Լեւոն ժամանակի
մարտիկներ ընդհանուր ժողովի կը հը-
րաւորէ իր բոլոր ընկերակիցները Զարթ, Յունիս 1-ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3-ին, Լեւոն Ազգային Տան սրահ: Կը խորհուրի
բոլոր ընկերակիցներէն ներկայ գտնուի:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՀԱՆԴԵՍ

Մարտիկի շ. Բ. Ը. Միտիկան հա-
լիւնէն ընտրուի ուսուցչան Եկեղեցւոյ, որ-
ով կը հրաւորէ ձեռք ներկայ գտնու-
լով կրթական տարերքանէ զանա-
աւորեալ կարգաւորեալ տարերքան
Հանդիսութեան, որ տեղի պիտի ունե-
ցուի Յունիս 9, Կերպի օր, ժամը 15-ի:
Սրբոց Յարգմանայ Մայր Եկեղեցւոյ
Ա. Զրարչեան սրահէ մէջ:

Հայկական պարսկ առաջնորդան
կողմէ, զեկամարտիկեամբ՝ Տիկին ԱՍ-
ՐԱՅԷՆԷՆ:

Մուտքը ազատ է:

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԼՍՏԱՐԱՆ

Նախաձեռնութեամբ՝

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՑԱՆԱՅԻՆՈՒՄԲԻՆ

Մայր Եկեղեցւոյ Տիկնայ Յունիս
յունիս կարգաւորեալ ժողովքան
Լսարաններու Զարթին Հնչուարքի մէջ
Կունեայ Սաւորեարեանի սրահէ մէջ
15 ուրիշ ժամ. Կունեայ, Փարզի Զարթ:
Ուրբաթ օր, Մայիս 31-ին երկուս
ժամը Տիկն 8-ին:

Կը զատախօսէ՝
ՄԻՒՐՈՆ ՎԱՐԳԱՊԵՏ ԳԵՂԵՂԵՆՑ

Ներք

Հայ Եկեղեցւոյն ժամեղարկներու
ընթացքին խորհրդանշանաւ աղայա-
տու ինքններու քաջարար ինքնները:

L' U. C. F. A. F. présente

CŒUR & MÉMOIRE

SPECTACLE poétique à
itinéraire sentimental,
rendent hommage à leurs

2 VOIX
COMÉDIENNES
CULTURES

MADELINE
CARPENTIER

NATHALIE
KERVAN

POESIE
COMEDIE
MELODIE

Mise en scène Roger Marc LA CHASSAGNE —

— Conception J. et M. CARPENTIER

SAMEDI 1er JUIN A 20H 30

— THEATRE de PARIS (petite salle) —

15, rue Blanche - Paris 9e - Mo. Trinité

Billets : 100 Frs. et 60 Frs.

Réservation :

Théâtre de Paris : Au guichet

ou par téléphone : 280 - 09 - 30

GRAND BAL DE
L'UJA
ALFORTVILLE

Samedi 1er Juin de 21 h à l'aube

Salle PALAIS DE TOULON, rue de Rome, ALFORTVILLE

animé par l'orchestre

GAIDZAG'S

le grand chanteur organiste **PIERRE**

l'orchestre folklorique arménien du restaurant SEVAN

BOUZOUKI et chanteurs grecs et la participation de **BEDIK**

TOMBOLA — BUFFET

Pour réserver, téléphoner : 376 - 32 - 19

375 - 61 - 35

368 - 74 - 70

355 - 62 - 50

ՀՈԳԵՂԱՆԳԻՍ

Վարդան, Մարի, Քաջիկ և Արեւուկ
Վարդանան իր ծանոցանքն իր հոգի -
հանդիմանումն պաշտան իր կատարողի կե-
րպի, Յունի 2, Ալֆորտվիլ Մ. Պարոն -
Պետրոս եկեղեցին, իրենց ծառ՝
ԱՅԻՐ ՏԻԿԻՆ ՊԵՏՐՈՍՎԱՆԻԱՆԻ
մասնունքն պատանդանքն է հոգի
ՀԱՄԱՐՈՒ ՎԱՐԴԱՆԱՆԻ
մասնունքն Արեւուկիցն է ի իշատակի :
Ի գիտարկին աղագիտելու ի իշատակ-
ը յարգողներուն :

ԱՆ - ԹԵԽԵՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ

ԵԳՐԻԳՐՈՐԱՆՈՒՄ
ՀԱՆԳՐՈՒՄՈՐ ՊԵՏՐՈՍՎԱՆԻԱՆԻ
Ս. ԳՐԻԳՐՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ ԵՆԵԿԵՆՈՒՄ
ՕՐՄԱՆ, Ա. ՏԱՐԵՒԱՐՁԻ ԱՌԻՓՈՎ

Յունի 2, կիրակի, առաւոտան ժամը
10-30-ին, եկեղեցւոյ Օծման Ա. տարե-
կազմի տոնով, կը մատուցուի հանդի-
սաւոր պատարագ :

Կը պատարագէ և կը բարոյժ
ՆՈՐՎԱՆ ԵԳՐԻԳՐՈՐԱՆՈՒՄ
Այս առիթով, յաւաք պատարագի, կը
կատարուի հոգեհանգիստան պաշտոն՝ ի
իշատակ եկեղեցւոյն բարեբարեքն՝ Տէր
և Տիկին՝

ԳՐԻԳՐՈՐ ԵՒ ՄԻՐԱՐԺԻ ՔՈՎՍՄԱՆԻԱՆԻ
Նոյն առնէ արեւատանքն ապրիլ
մաղիմար կը կատարուի եկեղեցւոյն
միւս բոլոր բարեբարեքն և ստարոյ-
նեքուն համար :

Ս. պատարագի երգեցողութիւնը կը
կատարուի Լիոնի Ս. Յանքի եկեղեցւոյ
ժամատան երգչախումբի կողմէ, զեկա-
վարութեամբ՝ Պ. Յովհաննէս Պրեզբեր-
Լանի :

ՀՈԳԵՂԱՆԳԻՍ

Տիկին Արատուհի Մանգիսան և զաւակ-
ները կը ծանոցանան իր հոգեհանգիստ-
ան պաշտան իր կատարողի, կիրակի,
Յունի 2, ժամը 16-ին փոքր թէթիկ եկե-
ղեցին իրենց առաւոտանքն և հոգի
ՅԱՐՈՒԹԻՆ ՄԱՆՈՒՅԱՆԻ
մասնունքն զաւատանքն առիթով
Ի գիտարկին աղագիտելու իշատակը
յարգողներուն :

ԵՄՐԱՊԱՆԻ

Տէր և Տիկին Մարի Փափաղեան և
զաւակները, Տիկին Աւել Փափաղեան և
զաւակները, Ս. Յանքի եկեղեցւոյ շը-
նորակաւորութիւնները կը յայտնեն բոլոր
անոնց, որոնք ծագելով, փոխան ծագելի
հոգեհանգիստ, անմահ թէթիկ զաւոյր
հանգի կանգնող ապրիլ

Տիկին
ԳԵՂԱՆ ԵՒՆԻՔԱՆԻԱՆ - ՓԱՓԱՋԵԱՆԻ
մասնունքն առիթով :
X

Իրենց ծառ, կեցողի և մեծ - ծոր իշա-
տակին Տէր և Տիկին Մարի Փափաղեան և
զաւակները, Տիկին Աւել Փափաղեան և
զաւակները հետեւեալ հոգեհանգիստ
կ'ը-
նեն - Փարիզի Ս. Յովհ. Մարի եկե-
ղեցւոյ՝ 4000 ֆ. Շաբաթի հայի զարդին
4000 ֆ. Տիկին Կառլ - Մարի զարդին
4000 ֆ. (առանց շաբաթի) և 2000 ֆ.
Շաբաթի :

ԵՄՐԱՊԱՆԻ

Վարդան Վարդանեան, Քաջիկ Վար-
դանեան, Մարի Վարդանեան և Արեւուկ
Վարդանեան, իրենց զիւրեղեղ ծառ՝
Պաշտաւ վարդանեանի (ծննդ՝ Քաջար-
Լան) մասնունքն զաւատանքն և իրենց
սիրելիքն հոգի՝ Համար վարդանեանի
մասնունքն 14-րդ առիթովն առիթով Ար-
փարգիլի Ս. Պարոն - Պետրոս եկեղեցւոյ
պաշտաւորական համար կը նուիրեն
20-000 ֆ. : Հոգաբարձութիւնը իր նոր-
հանգիստութիւնները կը յայտնէ :

ՅՈՒՄԱՆԻՏԵՐ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻՐ Լիոնի մասնաճիւղի
վարդանեան ընդհանուր ժողովի կը հը-
րուրեն իր բոլոր ընկերակիցները Շաբաթ,
Յունի 1-ին, կէս օրէ վերջ՝ ժամը 3-ին,
Լիոնի Ապոլլին Տան դարձ : Կը խնդրուի
բոլոր ընկերակիցներէն ներկայ գտնուի :

la COMPAGNIE MICHEL HALLET EGHAYAN
D A N S E
Au Théâtre de Paris
15, rue Blanche - 75009 PARIS
métré : Trinité
Mercredi 29 Mai à 20h 30
«RETOUR EN AVANT»
e t
Jendi 30 Mai / Vendredi 31 Mai
Samedi 1er Juin
à 20h 30
D A N S E
«ORLANDO FURIOSO»
Réservation au Théâtre de Paris :
280 - 09 - 30

ԺՈՂՈՎՐԻԱՅԻՆ ԼՍԱՐՈՒՄ
Նախաձեռնութեամբ՝
ՄԱՅՐ ԵՆԵԿԵՆՈՒՄ
ՏԻԿԻՆ ԵՆԵԿԵՆՈՒՄ
Մարի եկեղեցւոյ Տիկին Պետրոս
Կառլեան զաւակներուն ծառիկով
Լաւրանիւնի Շաբաթի հոգեհանգիստ
կ'ընեն իրենց առաւոտանքն և հոգի
15 յիւ ժամ - Կառլեան, Փարիզ Տէր :
Ուրբաթ օր, Մայիս 31-ին եկեղեցւոյ
ժամը 8-ին :
Կը պատարագէ՝
ՄԻՐԱՆՈՒ ՎԱՐԴԱՆՈՒՅՏ ԳԵՂԱՋԵԱՆԻ
ՆԻՐ՝
Հայ եկեղեցւոյն ժամերգութիւնը
ընթացին՝ յարեղանշանաւ արտայա-
տութիւններու բացարձակութեամբ :

ՀԱՅ ԱՐԴԱՆԱՆՈՒՄ ԼՍԱՐՈՒՄ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԵՍ
Յունի 9, կիրակի, ժամը՝ 11-էն մինչեւ 22
Մոմարանի շաբաթան Տան զաւատանքն Տէր
և Տիկին և Երազման շաբաթ աղագիտելու
Վիճակահանութիւն Տէր զարգեցողի,
Շաբաթան հետաքրքրական խաղի ու ժամանց,
Ընտանեկան հանգիստ և ընթացիկ ժողովրդական,
Վերադարձանքն Տան յայտնողի, մասնաճիւղի
ՄԱՐԻՆ ԵՆԻՔԱՆԻԱՆ
Զեփոխի խաղի իրենց կիճառով :
Մուտքը ազատ է
Տիկին աղագիտելու հետաճիւղով :
983 - 20 - 67 / 878 - 02 - 99
Բնակարանի երգչախումբ :
Prendre le train à la Gare du Nord, descendre à Enghien-les-Bains,
puis prendre l'autobus no. 612, 13 et descendre à l'arrêt Grosly.

DINER AMICAL
de la
MAISON DE LA CULTURE
ARMENIENNE
17, rue Bleue - 75009 Paris
Métré : Cadet
Vendredi 7 Juin à 20 heures
Menu familial
Réservez vos places au 824 - 63 - 89

ՊԱՐԱՆՅԵՏԻԿ ԵՐԵԿՈՅՐ
ի նպատակ
ԴՊՐՈՑԱՍԵՐ ՏԻԿԱՆԱՆՑ
ԵՐԿՍԵՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
ՇԱՐԱՐ, ՅՈՒՄԱՆՑ, ՓԱՐՄ 20-30ԻՆ
DINER DANSANT DE L'ECOLE
TEBROTZASSERE
SAMEDI 8 JUIN A 20 H 30
au CASINO D'ENGHIEN
95890 Enghien - les - Bains
La soirée sera animée par l'orchestre
SARDARABAD
Réservation : Tél. 381-01-72 — Tenue de soirée

LA SOURCE
CENTRE DE VACANCES DES EGLISES EVANGELIQUES ARMENIENNES
Haute - Savoie. 900 m. d'altitude. Pour enfants de 7 à 14 ans.
Du 2 au 22 Juillet. Prix : 1700 Frs.
— Découverte de la nature : faune, flore, astronomie.
— Découverte de la géographie de l'Arménie et apprentissage de la langue arménienne.
— Découverte du Dieu Créateur et de la nature dans la Bible.
DIRECTION : Boghos HALADJIAN et Pasteur Gilbert LEONIAN.
Renseignements et inscriptions :
LA SOURCE / 4, rue Paul Diday — 68003 LYON
Tél : (7) 889 - 28 - 07 / (75) 43 - 62 - 59

GRAND BAL DE
L'UJA
ALFORTVILLE
Samedi 1er Juin de 21 h à l'aube
Salle PALAIS DE TOULON, rue de Rome, ALFORTVILLE
animé par l'orchestre
GAIDZAG'S
le grand chanteur organiste PIERRE
l'orchestre folklorique arménien du restaurant SEVAN
BOUZOUKI et chanteurs grecs et la participation de BEDIK
TOMBOLA — BUFFET
Pour réserver, téléphoner : 376 - 32 - 19
375 - 61 - 35
368 - 74 - 70
355 - 62 - 50

RESTAURANT
PORTO-HYDRA
SPECIALITES D'ASIE MINEURE
— Passage Montparnasse —
23, rue du Départ, 75014 Paris (métré Montparnasse)
accueil par Monsieur Berdj
TOUS LES SOIRS
AMBIANCE GRECQUE ET ARMENIENNE AVEC ORCHESTRE
GRANDE SALLE DE 80 PERSONNES
Disponible pour banquets, réceptions, mariage, etc., etc..
— Réservation : 321 - 89 - 60 —
Parking assuré Fermé le Lundi

«Գ. Սունդուկեան» մրցանակ - Արտա-
շէն Քալանթարեանին՝ «Մոխէս ապեր»
հեռառեւիլի եւ «Քուսերանդ» ձայնա-
փիլոս. թատերգութիւններուն համար:

Ո Փ Ե Կ Ո Չ Ո Ւ Մ

Ա.

Ա Ն Ո Ւ Ն Ն Ե Ր Ը...

ԿԱՐՈ ՄԱՐԿԱՌՈՍԵԱՆ

ՀԻՆ ԱՐԱՐԿԻՐԸ

Լսվ գուն զիստ ասրին վայս,
Անայանց զիս հայրենի,
Բնիկ համար հոգին կույսվ,
Պաննոխիսն սիրով ու կյիսիւնի:

Ռ. ՈՐԲԵՐՆԱՆ

×

Հին Արարիկը... Հին, չափազանց հին է: Այդ թաղաքին տեղակայված մէջ գնդ մէջնէ. հինաւոր հնազանդութիւն չափազանց բերդերու, համակալան թաղաքներու, և բնակչութեան ամրոցներու ընկերները: Իր ծանօթ զորքին՝ Վեշապար-հայրենիքին մէջ Արարիկը որդիւ ընտանեացը կը յիշատակէ նորինի Պողոս-մեղու: Եղին նշանաւոր ստաւոյգործ թաղաքը կուլած է Հերապոլիս՝ սուրբ Գաղա: Թող զիստակամները զինքն թէ ուրիշ՝ ծագումն առած է Արարիկի անունը, որ բնակչութեան ընկերակցութեամբ գտնուած է առիկ երկրաւ տակ: Արարիկը մէջ ընտանեացը ան չափազանց թաղաք մըն է կուլած: Այդ մասին չեն վիճարկ հինաւոր ժողովրդները, խաւարներ, քանի մը տասնեակ լեկեղեկները, սարերու վայր, ծերերու մէջ ստաւոյգործ վան-գիւղեր, մասունքներ, արտաւորներ: Սա-կան անուշուշ միայն անուշամիտ չէ որ մերի համար անբան թանկանում է հա-րազանք է Արարիկը: Ան չափ մարդուն ուղեցած անկէն չեղած ընտանեացը մէջն է Բաղաթիւնի հորդոցներ վայր կա-պույտ մուշկ նման փուռում ևն Տաւրոս-եան լեռները, որոնց ծաղկապիղ թաղաք-ներէն Սեփեղանուն է Անգին կը թափին երկրաւ: Անոց կարծած ետանկուն մէջ պատուարներ է Արարիկի թաղաքը, իր դիւղերով, Շնկիկ, Մալ, Հանիկ, Մա-լիւլար...:

Տանգիւղի դիւղ, որոնք ևս չընդ են ուղղով, թէ՛ աղաղակաւ Սարգիս ևն ծանախան ևն նախնաւոր շնչալարը: Վեշ-հարազանք այս ծաղկաւ յուլիքն ևն արա-ւանք ևն, ապիկները՝ դիւղները, թուրք-խիտ թաղաք, ծառայողները՝ թաղա-քին, թանգարանի ևն թաղաքները, բո-լորստաններն ևն պարզեցնում: Երաւա-տ է ճաշակով զարդարած, պարզեցն-թաղաքներով և պատուարներ... Աշ-գետք փակներ են կարծած Են տեղակ Արարիկի չափ կուլաները, ևն այն շե-րանք տասնեակներ, որոնց թաղաք կիկեր պատուար կը փակն: Իսկ այ կը տեսնէ: Հան երկրաւորը հարա մը տալանք թաղ պատուարներ վայր ծերերի կուլանով կը զգն պատուարն անունին անունը: Ու՛ր զիս Պոլսի և թէ Հայկ: Իսկ կուր պիկերները մէջին Արարիկի ծերանունք ևն: Նման անունք ուրիշ են մէջ անց կայ: Կիկերը թաղակ են ևն ծերանունք նման զեկին, իսկ համբ... Իր պատմին թէ տալանքանով պատուար հանդերսը կըր ծառք հիւանդ զլայտի թաղ- տանկ Կու-տիկն ևն Կուտուգիւղին: Ստիպէ, շուր-ջերիկ տալով հարաքեր անուն մէջ զա-րաքներին նուշ կը գնեն, որդեկոյ նոր տարուան դիւղերը տալով համար են միայն ուղեք, այլ նաեւ անանկանկարով լցուն լլլալ:

Միայն պատուարն ևն ծերանունք: Հաղապ աշխատանք թափ արեւուն տակ կուտուրներ վայր շրջող ընտանեակն ևն անկուտ թուրք, մա թուրք ևն լուրի թուրք, սարիկ խիտանուշ, փառք, ան խաղաղ, շէնքեր մէջ կամպիւղներով ճեղակ, կանաչ սպին... Անոցք պիտի աշխուժացան Արարիկի ծաղկապիղ ծաղաքը, հանդերսը արաք զարման: Իսկ որ նոր տալանքին սեղան վեր կը ծափ յուր ծանրանք ևն արաշանները ևն զարգիլին տանն իսկ ան կուտուր կանգին: Ինչպէս կը պատմէ առաջ: Իսկ արաք թաղ-արեւան, ճեղական կանգին այլ թէ մայրն ևն շրաղարները սին:

Քիտ ճեղակ համարքը կը նշանակ երկրիցներ ծաղիկ ևն կեկեկեկին զանգա-կանունը՝ Հայու թէ ընտանեակները զգիկ երկրից կորստանող զարաքը երկու ծաղկաններ... Որքա՛ն ճեղակ կը կանգը ծնուն տանն... Մամիկները կրակին ծով կուտուրով զարազան ևն ուրիշներ հա-լար և մէջ պատմութիւնը: Տեղեւոր-ներն կը պատմեն ծաղկիկներուն... Տան-տիկները փառքներ կեկեկ, իսկ կատան կրակաբանին ծով թաղաքան, զուրկ

Թափերուն վայր, կը ծնունդ կերակուրին դիւղապիղին ճեղ: Ինչո՛ք ծափ թէ միայն ծածկեր է իսկ ևն սար, տանք ևն անգը: Տա՛ք էր Նալիկին ծանր...:

Անուշուշ Արարիկի ծնողքը չէ ծա-լիք ևն ամրոցը երկար ծնող շուր-հին ամիս պատմական զուր չէ նալիկ: Ա-ստատեղն դիւղեր դիւղեր թէ թաղաքը չէր յուր ծաղաքներու երգը:

Կը զորքին Արարիկի նշանաւոր ծա-նունքան: Ճաղիկապիղներն կըրալարները երազային նոր մեղաներ ընդեր կեն, որդեկոյ իրենց յայրենակցիներուն աշխա-տանք ապաւանք, պանդխտուր տխուր տալուրութեան վերջ տան: Շատ Արա-կիցիները երկուդիւղ մէջ արազային ճեղակապիղներն ևն արաւմուրիկները կը ծաղկան, ապիտակ տուն կառույ-նէն սարկեցնելու, Երազային Տաղան, զուրեւոր մեղաները ներառելու համար Ստաւոյգործ արաքն յատկ ճեղակապիղ ծնողապաւորներն յայտնած էր Արարիկիցի-ցիներուն, որովհետեւ անոց տալանքն ան-գալ աշխուժ փոխակէն պիտի ինքնաշա-փով փոխարկել յերկին թիկնաւոր ու ա-պալ նպատակով Արարիկի անկուրն ա-ւանդ յայտ թանկ համարներ կառույ-ցին մէջը և, Արարիկիցիները ամեն ինչ թաղարք կը պահէին իրենց ծանր, թաղա-քը, ապիկ պատուր, թաղ մեղք կեն եր-կիկը արազած հարազանները: Մայրերը, զաւաններն ևն մանաւոր հարստիկին զաւանք մը լինէր հարաք, որոնք որ ի-րեն կը թանկին ևն յետոյ միւս... միայն անուշամայիկ զուր անկուրնը մանկով կը սեղմուէին թաղարք, կը խեղեկային:

Գիշերը ծով յունիմ, պակիմ

Բնամա՛ն, Են այ ցաղերուն ինչպէ՛ս զիսմամ, Թալիկիմանց դիւղ, փկանց իմանմ, Ձգիմ թալ Ենիւրաւ, պակիմ:

Բնամա՛ն:

Ճաղիկապիղներն կըրալարները զանու-ցան Մարտիկ, Լեւոն, ԱՐԿ, ծանօթացան տիպապարզութեան նոր մեղաները... Բո-լորստան ևն շատով փոքրեցանով պարզ արաշխուժ արդիւնաբերութեան վերա-մուտն: Արարիկը զորքուն զուրեւոր, նախնային ծանուանիքը հասն մէջնէ, Տեղեւոր, ճեղակապիղին զուրեւոր... Իսկ ուրիշ միջանակ արաւանցան, իսկ ստաւոյգործ ընտանիքն ապալ՝ Գրիգոր Ե-Փիլոսի Ճաղիկապիղներն պատու հա-լարից և Ստանիկ Բ. կարգի պատուանդ-նակ արաւանցուց զերկին յատկաշխու-թեան ու արշտապարզութեան զարդ տա-լուն համար:

Այդ փառաւոր ընդունութիւնէն կանգնող զուր քանի մը տարի, ևն անց-անցանք ծանանիկ ծառ Ճաղիկը ևն զորան կըրալարները կը ծերանակուր ևն թաղապիկ զուր հանկով Մայրաքիղ տը-րապիկ կը նախնային զանիկը: Յետոյ մէկ - մէկ կ'ընդունան անոց տալանք, թանգեր, մէկ թաղաք՝ արաւ տալանց լեւերը: Ու, զիստապիկան փառն Սամիկի պէլը երաւանիկը մէկը՝ Նալիկիցի ուղ կը ծափ ևն Տորեպանին տուր տանկով կը ծափոյ զոչ տալ թէ ուր պատմել ևն ուղիկներ: Են քանի որ տեղիկ լեւեր (Կե-րեկ չէ այլ դեմքեր), զանի կը խեղիկ յու-լապաւորին մէջ ևն կատարութեան մը յուշեցով թաղաքանց կ'ընէ թուր արշա-տանցները, պատճառներ, Ճաղիկապ-իղիկաններու տաճանանքն ամս ճեղակ-ապիկ...:

Ուր էր սակայն անոց մեղքը: Այն որ Օսմանեան յիստանցը կայրութեան մէջ կըրապաւորէին արքայաւան արաշխու-թիւնէն ինչ սերտաւորներ, իրենց հայրը-նակցիներն թաղիկիկ կ'անգը ապա-ւանք: Ու, միայն այդ էր: Արարիկի նման փոքրիկ պատուարն էր մէջ Հայրիկ արաշխուժ շաղապը կեն, որ քանի մը փա-րաքան ևն տասնէ տակի կեկեկեկ ու-րեկն Ե: Ընդհանրապէս կ'ընէ դիւղերը հաղապիկ այն էին զար...:

Մայրաքաղաքը նոստած պատուանդան կատարակներն այս յուրիկն տալանք-անկուն համար հաղաք տեղով կըրաւ-ծելու կըրալարիկ թաղարք, զիստի-կով Մայրաքիլիկ, Երեմ Ակին, մեթ-թաղարքի մէջն թանկեցին, ուրիշ ծնող-ծնակին: Նոյն թանկ էր, այլ զուրեւոր մէջ Հայրիկ ծանանանքի կեն կայ -

Ջնիկի՛ր Այսպէ՛ս զերկան...
... Ներկայ:

Ճիւղիկի Պողոսներ...
... Ներկայ:

Գարունի Ջաղաքներ...
... Ներկայ:

Անուշաւո խալիկան...
... Ներկայ:

Մեղքի Ջաղաքներ...
... Ներկայ:

Գոլ Ջաղիկներ...
... Ներկայ:

Գարունի Մարտան...
... Ներկայ:

Այն, Անգիլ, Կըլիկ, Ժան, Բաղոյ,
Պըլէ, Մայրիկ, Բեթի, Փնիկ...

Երազը Ներկայ ևն զառապանակ տա-կան թաղապիկ է Նալիկան անունը: Ին-հարկ Նալիկան զարգուն... Ին-հարկ հալունով Բեթիկ Բալիկ, Այկ, Կիկարուն, Կիկիկ, Մարեւ, Ժանիկ, Ժանիկ, Ժանիկ, Ժան, Անգիլ, Կը-լիկ... Են ուրիշ թաղաքիկ անուններ, որոնք ծաղկապիկանցիկ են մէջ շաղ-թաղաքը Տրապաւաղիկի կողմէ՛ք՝ զու-ր ևն անդալապարք:

Այն Կիկարիկը Ե հարկ ծանանիկ տը-րալ պարտաւորած միջոցներ և խեղա-քիկանքն ծաղիկ կուլուն ինչ որ մի-թանկ հետանկը կը, ինչու չէ նաեւ յան Նալիկանութեան ընտր ծնողա-քիկ ևն: Այն ծաղիկներն արաւմանով տա-լանք: Ներաշխուժ ծաղիկներն ար-թաւանք արքան մեղք էր, որ շատ ծե-րանքներ Նալիկան անուններն խեղա-քիկներն Ջնիկիցը, Գարունի, Գարունի կ'անցէ:

×

Մի տխուր թաղ իրական պատիկ էր որ Ներկայիցը: Իսկ յեղափոխութի-ւնից թաղ, կամ մէ քանի տարի նշանիկ տալով ևն երեստապիկ ծնողներ սեղանք իրենց զաւանիկներ վայր յան Նալիկան անուններ զին: Սոս, Բալան, Այկուն, Նարեկ, Լուսն, Զարմ, Շաղիկ, Արեւ, Նարեկ, Բալան...

Գիւրապար կըրտապար ծնողներ զերկիկն: Համար զորքանուն անուն - Ներկ, սիկն ևն իրենց ինչ զաւանիկն զուր պանդիկ ընտրանքանով կամ թը-լանով անուններ զին, որ թերեւ թեք Ե-րեւան մէջ քանի տարի յետոյ անցէ իր անունիկ:

Հաղաքից է, որ Թիւլի, Փնիկ, Ա-նգիլ, Մարիկ, Մարի... ևն ուրիշ նման անուններ իրենց զաւանիկներ վայր ծնողներն անաւորանալով պիտու-ր են իրենց ընտրած անուն Նալիկան ծագում անիկ...:

×

Վերջ տանք անունները Նաղապար-թեան և խալիկ անունները անիւտան զը-ցաղիկներն: Նորից թուր քան անկուն ևն զուրեւորանով Շնիկ Սաւակ, Միկ-թալ, Մարիկ, Մարիկ, Սաւակ, Լա-հալ, Լուսն, Մարիկ, Մարիկ, Զը-լալ, Մարիկ, Մարիկ, Մարիկ, Այկ, Նարեկ, Շաղիկ... անուններ:

×

Գեղեցիկ են թուր անունները տարրի փոքրիկները համար: Բայց փառքն ըն-ծը մշակույթին:

ԱՐԿԱՐԿ

Ալիկի

(Թիւրքման)

մէր: Այն տան որդեկն այլ կերպ կը-րաւ Նալիկու թիւր, ուղապիկ կուտ-րեկ...:

1895 խոյնիկը Են տաւառուն Արա-կիցիները արքանց ևն զարմանով տե-րան որ ընդ ևն թաղիկը ծնալանց այ-լ դիւղեր, զաւանք, լեռներ սպան ևն ծովով պատմած են: Արարիկը կ'այրէ: Հայրիկ ընդ զիստիկն որ կատարու-թիւնը Նաղաքը թիւրիկ տուրեկը զար-կը թանգ և Թաղաքներ, իսկ մեղիկին մէջ ծուլան զարմանալ էր: Ետայ պա-րան, զան պառ, այլ ինչու լեռնապիկ յայտնակով ծանանիկ զարմանք, աշ-խատեցի կարեկ ծանանի շալ շատ Նա-լիկ կուտուր, այլուր ընդ, որ ջրուն, կը-րտուր, վերան յայտնիկ Են կարեկ թուրիկ տուրեկն հասն, ևն փոքրեց-րուն մէջ զայտապանցիկ կաղապաները,

ՄԱՐԿԱՌՈՍ... («Յաղապ») - Մայիս 19-ը, Մարտիկի Հայ Մարիկի ծան հա-րա արանի մէջ զուրապիկանց զարկ-կան Մարիկանիկ զորքեր:

Բաղար կ'աղաղաւորէ: Մայիս 19-ը Հայ թէ տուր շրաղարներուն, որոնք տալանքներ ծոծ թաղուրեան մէջ Ներկայ յուլեկին:

Կարօ Մարիկան անանգիկ անուն էր և ծնունդով Նալիկան համար: Անոյիկ անունն է որ իր զորքերը կը Ներկայ-ցեն, սակայն ծնունդներու արանի կը թիւլան, արտաւանգալ էր, ևն հաւա-րապար Նալիկը մը, Երազը տարրիկ ինչիկներ կը փնտէր, այնուհետեւ Նա-լիկան կը յայտնակեր արդեւիկին ըն-տանարիկ ևն թաղաքանով և խաղապիկ անանգիկան ուր, սպիտեկները ծնող-յուլեկին կը ինքնութեան:

Մեղք է Արարիկը, 1940-ին: Գեղապի-կան անունը տալանց և Մարիկը Մար ծոծ թիւլեկին համարանքով Մարիկ Արարիկի մէջ ևն ապա տուր կատարակարգանք և Շեղաքի կը ևն խաղապիկ խաղապիկ մէջ, որի վրա ուսած է 1972-ին: Բալիկը թաղաքան զարմանալանք: Տուած է թաղաքի ան-հատուկ զուրապանքներ ևն ծանան-քան ևն Նալիկ կը Նաղաքան զու-հանգիկներ: Մարիկ, Արարիկ, Բալիկ, Երազ, Երազ, Կարգի ևն կը զուր մէջ Մարիկ, Բալիկ:

Իր Նալիկներ, յուլապանութեան, և լաւագործութեան ևն երբեմն այլ թաղ-կան ծով լցուն, կը հետանալով Նալիկն լեռնիկները, ապրանքներ, զիստ, Կարեւր, ընտանեակներ անունաւ զիստ: Կան ևն Նաղաքիկ ծաղաք կեկեկիկ թիւ-րիկ կը կըրապարտաւորեն արաւ-տալանքներ լեռնիկ հարաւոր, կը քան թիւլալարիկ ևն խաղան:

Երբեմն զուրի կըրիկով ևն կը կա-պուրեն վայր: Այնի ծով զարքեր, Ե-րեւ, կարգուր - կանաչ թաղաք ևն ծանանով ստանալանք կըրալ ծաղ-ղուր կ'աղաղաւորեն զիստ զուր-նալանքուր: Կիստար արքեր ևն զիս զուրեկներ Ներկայապիկներ:

Կարօ Մարիկանիկ զորքերուն մէջ կը կանգնէ իրեւրեցան Նալիկան որիւ-րեւ: Կան ևն ուրիշիկ տեք մը, մէջնէ կը կըրք էր Նալիկիկներն ևն անոր ծաղիկին Նաղալիկ:

×

Հայրապետ, Երազի տալ: Ըտա-րաք Են այլ կըրապարտեց Նալիկան Ներկայիկ անուններ ևն ծոծ Նալիկ-կան կան, որոնք զիստը կը տալիկ խեղաքիկով լցուն փառքներ, սպիտ-ևն փոքրիկ ծոծու մը վրայ, ևն ապա ի-նչու ծոծ զաղապը ուր կը ծաղիկ լա-լուր: Այս զորքերը թէն Ներկայան Նալի-կան անուններ ծոծուց ևն, վերաւոր, ջրանիկ համար ծոծուիկ զաղապը, որ ևն ծոծուր կեն:

Կարօ Մարիկանիկ զերապարքին ծոծ արտաւանգալան մըն է: Իր Նալիկները կըրեկայ անանգալանքն արալանք, Են ծաղապիկանքին: Ներկայան որը ևն ծոծուիկ ևն, զաղապը մը, ուղալիկ մըն էր: Երազիկ, խալալ, Երազ, Զար-մ:

Հայ կիկերը երաւանքը իրենց զիստ տաւ Նաղաքան թուր զաղապի-կաններ ևն ապաւանք ինչիկներ:

Բայց անոր կ'աղաղաք զուրանքի գո-տալանքներ:

- Մամիկանիկան թիւր ընտանիկ ի-նքն անուններ:

Հասած կը վերջ ինչուրեկան ծաղ-թան որ անդանակ կը ծաղիկ Հայ-կան, կը փոխանցին անոց տաղապար-քան ծանանակալան կը զարման:

Բան որ լեռնիկ կը ծոծ ինչիկ թաղ-կան թէ ինչուրեւ, զարման ևն կըրալանքը ծաղիկներ, լեռներ ևն թաղապաններ: մէջ պատաւորանք թաղիկները զուր կան: Ու ծանց-իկեն երկրիկ...

ԳԻՐԳՈՐ ԶԱՅՆՈՒՄ

(Տար. 1)

